

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND BINNEN DE BRUSSELSE OCMW'S

Jaarrekeningen 2023

DIRECTIE LOKALE FINANCIEN

NOVEMBER 2024

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Belangrijkste boodschappen	4
Het wetgevingskader voor sociale bijstand	6
Uitgaven voor sociale bijstand in de OCMW-rekeningen voor 2023	9
Aanvullende sociale bijstand	12
Overzicht	12
Waarde per inwoner	14
Uitgaven voor aanvullende sociale bijstand per inwoner	14
Gedeelte ten laste per inwoner	16
Verhouding tussen het gedeelte ten laste en de uitgaven per inwoner	18
Analyse per sociaal beleid	19
Aanvullende bijstand in het kader van het algemeen sociaal beleid	19
Aanvullende bijstand in het kader van het gezondheidsbeleid	21
Aanvullende sociale bijstand in het kader van het opvangbeleid	23
Aanvullende sociale bijstand in het kader van het woonbeleid	26
Aanvullende bijstand in het kader van het energiebeleid	28
Aanvullende bijstand in het kader van het herinschakelingsbeleid	30
Subsidies gekoppeld aan de aanvullende sociale bijstand	32
Evolutie en relatief aandeel van de aanvullende sociale bijstand in de periode 2021-2023	35
Verband tussen de uitgaven voor maatschappelijke integratie en het niveau van de uitgaven inzake ASB	40
Conclusies	43
Tabel met illustraties	44
Bibliografie	45

VOORWOORD

Het doel van deze nota is om een overzicht te geven van de aanvullende sociale bijstand (ASB) die door het OCMW wordt verstrekt.

De financiële gegevens waarop onze analyse is gebaseerd, komen uit de rekeningen van de OCMW's voor de dienstjaren 2021, 2022 en 2023. Er moet echter worden opgemerkt dat de OCMW's niet rechtstreeks betrokken waren bij het opstellen van deze nota. Vooreerst dient te worden opgemerkt dat voor het dienstjaar 2023 de rekening van het OCMW van Etterbeek nog niet beschikbaar was, waardoor de gegevens voor dit jaar slechts 18 OCMW's betreffen.

Sinds 2021 dienen de OCMW's een bijlage in te vullen over aanvullende sociale bijstand, en die de hiernavolgende gegevens bevatten: uitgaven, ontvangsten, eventuele subsidies en het aandeel van de OCMW's.

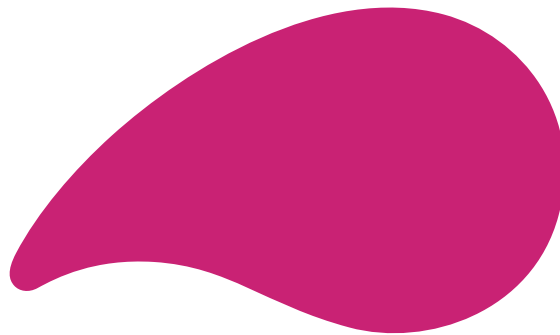
De toezichthoudende overheid heeft de bewijskracht van deze gegevens gecontroleerd en, waar mogelijk, de nodige herformuleringen aangebracht. Het is echter goed om erop te wijzen dat gezien de recente aard van deze door de OCMW's zelf uitgevoerde oefening, de verstrekte gegevens met de nodige voorzichtigheid en terughoudendheid moeten worden genomen. Met de opgedane ervaring kunnen we hopelijk betere gegevens verzamelen en de analyse in de loop van de tijd verfijnen. Tot slot, aangezien het boekjaar 2021 in het teken stond van de gezondheids crisis in verband met covid, kunnen deze resultaten hieraan gerelateerd zijn.

Dit verslag is als volgt opgebouwd. Eerst en vooral wordt het wetgevend kader met betrekking tot sociale bijstand beschreven. Vervolgens worden de uitgaven van het OCMW en het gewicht van de sociale bijstand daarin voorgesteld. Het volgende deel geeft een overzicht van de verschillende types van aanvullende sociale bijstand. Daarnaast wordt elk sociaal beleid gedetailleerd beschreven. Bovendien wordt een kort overzicht van de subsidies gegeven. Ook wordt de driejaarlijkse trend in de uitgaven aan ASB geanalyseerd. Tot slot wordt kort ingegaan op de relatie tussen de uitgaven met betrekking tot het leefloon en de uitgaven aangaande de aanvullende sociale bijstand.

BELANGRIJKSTE BOODSCHAPPEN

- **Aanvullende sociale bijstand (ASB)** betreft bijstand die wordt toegekend door het OCMW om een (vervangings)inkomen aan te vullen.
- Deze bijstand en de voorwaarden waaronder deze wordt toegekend, vallen onder **de discretionaire bevoegdheid van deze laatste**.
- **In 2023 vertegenwoordigen de uitgaven inzake de ASB 74,9 miljoen euro in de rekeningen van de Brusselse OCMW's** (zonder Etterbeek), hetzij ongeveer 5% van hun totale uitgaven.
- **Het aandeel** dat door de 18 OCMW's **gefinancierd** wordt, bedraagt **34,7 miljoen euro**, rekening houdend met **de terugvorderingen** bij de begunstigen ten bedrage van **13,4 miljoen euro** en de **subsidies** ten bedrage van **26,8 miljoen euro**.
- **In 2023 bedragen de uitgaven voor de ASB per inwoner 62,87 euro binnen de 18 Brusselse OCMW's**.
- De ASB bestrijkt een aantal domeinen: sociaal, gezondheid, opvangbeleid, woonbeleid, energie en herinschakeling.
- De uitgaven voor **algemeen sociaal beleid** bedragen 20,3 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 2,3 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 12,8 miljoen euro gesubsidieerd. Het aandeel van de OCMW's bedraagt aldus 5,2 miljoen euro. Deze uitgaven betreffen voornamelijk bijstand in speciën en bijstand in natura (betaling aan leveranciers).
- De uitgaven voor het **gezondheidsbeleid** bedragen 23,4 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 1,7 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 1,9 miljoen euro gesubsidieerd. Het aandeel ten laste van het OCMW bedraagt aldus 19,8 miljoen euro. Het gaat voornamelijk over de tussenkomst in de farmaceutische kosten.
- De uitgaven voor het **opvangbeleid** bedragen 16 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 8 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 0,2 miljoen euro gesubsidieerd. Het aandeel ten laste van de OCMW's bedraagt aldus 7,8 miljoen euro. Het gaat hier voornamelijk om de tussenkomst voor de verblijfskosten van bejaarden in de bejaardentehuizen beheerd door de OCMW's en deze beheerd door andere instellingen of private personen.
- De uitgaven voor het **woonbeleid** bedragen 2,8 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 1,1 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 0,6 miljoen euro gesubsidieerd. Het aandeel ten laste van de OCMW's bedraagt aldus 1 miljoen euro. De hulp in het domein van het woonbeleid heeft voornamelijk betrekking op de tussenkomst in de betaling van de huur.
- De uitgaven voor het **energiebeleid** bedragen 11,1 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 0,3 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 10,6 miljoen euro gesubsidieerd. Het aandeel ten laste van de OCMW's bedraagt aldus 0,2 miljoen euro. Dit beleid vertaalt zich voornamelijk in de vorm van een tussenkomst voor de betaling van de kosten voor energie- en waterverbruik.
- De uitgaven voor het **beleid inzake herinschakeling** bedragen 1,3 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 0,02 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 0,7 miljoen euro gesubsidieerd. Het aandeel ten laste van de OCMW's bedraagt aldus 0,7 miljoen euro. Deze uitgaven hebben betrekking op de tussenkomst voor begunstigen van een sociale en beroepsherinschakelingsdienst.

- Tussen 2021 (een jaar dat in het teken stond van de gezondheids crisis) en 2023 daalden de uitgaven voor de aanvullende sociale bijstand met 16,8 miljoen euro, hetzij een daling met 18,4%. De subsidies daalden met 18,7 miljoen euro, hetzij 41,1%. Het aandeel ten laste van de OCMW's is aldus in 2022 en 2023 gestegen ten opzichte van 2021, een jaar dat als atypisch dient te worden beschouwd gelet op het grote aantal subsidies die door de hogere overheden werd toegekend ten tijde van de gezondheids crisis.
- In het algemeen lijken de OCMW's met de hoogste uitgaven per inwoner van de bevolking voor het leefloon deze te zijn die ook de hoogste bedragen per inwoner van de bevolking aan aanvullende sociale bijstand toekennen, en omgekeerd.

HET WETGEVINGSKADER VOOR SOCIALE BIJSTAND

Verplichte sociale bijstand wordt geregeld door de organieke wet van de OCMW's van 8 juli 1976, de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie (leefloon of LL) en de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's (Equivalent leefloon of ELL).

Artikel 1 van de organieke wet van de OCMW's bepaalt dat:

"Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Er worden openbare centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, tot opdracht hebben deze dienstverlening te verzekeren."

De sociale bijstand in kwestie wordt gedefinieerd in artikel 2 van de wet van 2002:

"Elke persoon heeft recht op maatschappelijke integratie. Dit recht kan onder de voorwaarden bepaald in deze wet bestaan uit een tewerkstelling en/of een leefloon, die al dan niet gepaard gaan met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn hebben tot opdracht dit recht te verzekeren."

Praktisch gezien heeft maatschappelijke integratie recht op:

- een inkomen, het leefloon genoemd;
- samen met het OCMW een project opstellen, zowel professioneel als sociaal;
- bijstand en hulp krijgen van het OCMW om een betaald werk te vinden, verder te studeren, een opleiding te volgen, enz.

Er moet echter aan bepaalde voorwaarden worden voldaan om van dit recht te kunnen genieten.

Voor personen die niet aan de voorwaarden voldoen (voornamelijk op grond van hun nationaliteit, leeftijd of middelen), bestaat het recht op sociale bijstand uit het equivalent van het leefloon, waarvan de voorwaarden geregeld worden door de wet van 2 april 1965. Financiële bijstand gelijkwaardig aan het leefloon is financiële bijstand die het OCMW toekent als de aanvrager geen recht heeft op het leefloon daar de vereiste voorwaarden niet vervuld zijn, maar deze zich in een gelijkaardige behoeftige situatie bevindt.

Er bestaat geen vaste definitie voor aanvullende sociale bijstand (ASB). Artikel 57, lid 1, van de organieke wet van 1976 geeft echter, parallel aan artikel 1, een overzicht:

"Onverminderd het bepaalde in artikel 57ter, heeft het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn tot taak aan personen en gezinnen de dienstverlening te verzekeren waartoe de gemeenschap gehouden is. Het verzekert niet alleen lenigende of curatieve doch ook preventieve hulp. (Het bevordert de maatschappelijke participatie van de gebruikers.) Deze dienstverlening kan van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard zijn."

In de praktijk kan deze sociale hulp over het algemeen beschouwd worden als elke bijstand die door een OCMW wordt verleend om een inkomen aan te vullen, ongeacht of het om een vervangingsinkomen gaat¹ (diverse sociale uitkeringen, leefloon, equivalent leefloon, ontoereikend beroepsinkomen, enz.). De tussenkomst wordt verleend wanneer het betrokken OCMW vaststelt dat de aanvrager behoeftig is, d.w.z. dat de persoon die om bijstand vraagt niet in staat is om op eigen kracht een menswaardig leven te leiden.

1 Cherenti, R., Aanvullende sociale bijstand in OCMW's - Verkennende studie januari 2020

Wat betreft het antwoord en dus de vorm die aanvullende sociale bijstand kan aannemen, is het OCMW dat beslist op basis van de elementen van de individuele situatie die verzameld werden in het kader van een sociaal onderzoek in overeenstemming met artikel 60 §3 van de organieke wet, dat stelt dat "Het (OCMW) verstrekt materiële hulp in de meest passende vorm".

De organieke wet geeft daarom elke OCMW ruime discretionaire bevoegdheden bij het bepalen van het antwoord op individuele verzoeken om aanvullende sociale bijstand, in tegenstelling tot het recht op sociale integratie, waar het OCMW slechts beperkte discretionaire bevoegdheden heeft.

In deze context wordt ASB over het algemeen als optioneel beschouwd in de zin dat de inzet ervan afhangt van een beslissing van het OCMW, die haar standpunt zeker motiveert.

We mogen echter niet uit het oog verliezen dat deze hulp essentieel is om aan de behoeften van de begunstigden te voldoen: ze mag niet als overbodig worden beschouwd.

Er moet ook worden opgemerkt dat deze ASB occasioneel of periodiek kan zijn, afhankelijk van de aard van de gevraagde bijstand. Zo kan hulp bij de aankoop van een bril als occasioneel worden beschouwd, terwijl hulp bij de betaling van energieverbruikskosten eerder regelmatig is.

Deze kenmerken maken het moeilijker om de ASB in kaart te brengen eerder dan de verplichte sociale bijstand. De OCMW's classificeren de steun die ze verlenen niet systematisch als ASB. Evenzo hanteren de OCMW's niet steeds dezelfde boekhoudkundige verrichtingen om uitgaven voor dezelfde aanvullende sociale bijstand te boeken. Tot slot moeten we vermelden dat het potentieel mogelijk is dat sommige ASB nergens in de boekhouding voorkomt, zoals het ter beschikking stellen van personeel om belastingbetalers te helpen bij het invullen van hun belastingaangifte². Om al deze redenen mogen we de werkelijke bijdrage van de OCMW's in het kader van deze ASB niet onderschatten. Ondanks de inspanningen om deze in een lijst op te nemen, blijft het definiëren van hun reikwijdte een complexe oefening.

Om de omvang van deze aanvullende bijstand verleend door het OCMW boekhoudkundig te kunnen meten, werd er in 2021, in overleg met de OCMW's, een bijlage opgesteld die bij de rekening dient te worden gevoegd met als doel een lijst met de aanvullende sociale bijstand weer te geven.

De aanvullende bijstand waarvan de gerechtigden mogen genieten zijn van verschillende aard. Zo kan sociale hulp heel gevarieerde vormen aannemen.

Sociale bijstand kan zijn:

- financieel;
- materieel;
- sociaal;
- medisch;
- medisch-sociaal;
- psychologisch³.

Op dezelfde manier kan deze steun worden verdeeld volgens een beleid dat ten grondslag ligt aan het optreden van de OCMW's:

- algemeen sociaal beleid;
- gezondheidsbeleid;
- opvangbeleid;
- woonbeleid;
- energiebeleid;
- beleid inzake herinschakeling.

² Idem

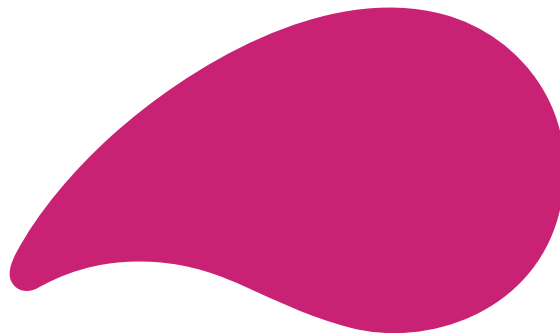
³ <https://www.droitsquotidiens.be>

Zo kan aanvullende steun verband houden met basisbehoeften (huisvesting, energie, gezondheid, enz.), maar ook met sociale participatie, culturele ontwikkeling of de behoefte aan professionele integratie (kosten voor kinderopvang, opleidingsbehoeften, enz.).

Een ander aandachtspunt om rekening mee te houden is of de toegekende steun al dan niet terug betaalbaar is. Afhankelijk van de financiële situatie van de aanvrager en het onderzoeksrapport van de maatschappelijk werker zal het OCMW beslissen of de toegekende ASB al dan niet moet worden terugbetaald. In voorkomend geval zal het OCMW de voorwaarden bepalen voor gedeeltelijke of volledige terugbetaling van de verleende bijstand.

De bijlage waarvan hierboven sprake, herneemt deze terugvorderingen in de kolom "ontvangsten".

Ten slotte wordt een deel van de uitgaven voor deze ASB gesubsidieerd door overheden op verschillende niveaus: federaal, gewestelijk, gemeenschappen, enz.

UITGAVEN VOOR SOCIALE BIJSTAND IN DE OCMW-REKENINGEN VOOR 2023

Sociale bijstand vormt een essentieel onderdeel van de begroting van de OCMW's. Gezien de taken die aan hen zijn toegewezen, is dit niet verwonderlijk. Het budgettaire kader contextualiseren waarbinnen deze bijstand wordt verleend, helpt om het financiële belang van deze bijstand te illustreren.

TABEL 1: OCMW-UITGAVEN IN 2023. PER ECONOMISCHE CATEGORIE. IN EURO'S

	Personeel	Werkingskosten	Herverdeling	Financiële kosten	Overboekingen	TOTAAL
Anderlecht	39.927.362,94	5.143.701,17	122.675.891,48	990.318,70	1.516.202,10	170.253.476,39
Oudergem	9.873.505,75	2.404.374,29	13.403.756,55	22.196,75	337.035,90	26.040.869,24
Sint-Agatha-Berchem	12.248.729,36	2.632.934,28	10.892.250,05	391.012,34	381.100,04	26.546.026,07
Brussel	172.444.538,35	35.324.715,28	162.815.515,84	5.439.754,97	2.592.541,39	378.617.065,83
Evere	15.615.473,45	2.951.139,41	28.507.558,60	75.669,20	0,00	47.149.840,66
Vorst	23.825.946,82	3.359.557,95	43.712.346,33	342.374,58	857.928,57	72.098.154,25
Ganshoren	12.401.322,67	2.304.435,99	8.878.877,07	49.867,58	150.349,73	23.784.853,04
Elsene	45.250.988,90	5.322.925,54	49.722.292,54	357.602,90	298.948,65	100.952.758,53
Jette	18.643.166,73	3.609.158,45	29.036.093,86	480.730,95	812.968,42	52.582.118,41
Koekelberg	7.236.488,90	1.255.065,54	17.479.670,16	186.981,41	244.697,10	26.402.903,11
Sint-Jans-Molenbeek	45.579.034,91	4.868.887,35	105.879.689,46	417.174,08	508.104,91	157.252.890,71
Sint-Gillis	29.643.798,97	4.150.305,57	46.362.788,37	343.795,52	1.167.829,39	81.668.517,82
Sint-Joost-ten-Noode	17.978.799,39	3.558.339,65	30.235.312,95	362.115,78	543.990,44	52.678.558,21
Schaarbeek	56.027.061,00	9.478.654,00	133.813.505,00	810.562,00	4.594.777,41	204.724.559,73
Ukkel	33.886.074,21	4.770.378,03	32.744.643,76	1.047.793,41	633.489,92	73.082.379,33
Watermaal-Bosvoorde	15.671.096,49	3.957.705,78	13.017.530,50	597.378,78	623.135,97	33.866.847,52
Sint-Lambrechts-Woluwe	18.304.493,88	6.554.434,59	25.462.631,91	600.855,40	1.234.474,15	52.156.889,93
Sint-Pieters-Woluwe	18.120.725,36	3.890.250,23	8.893.267,83	94.763,27	147.961,04	31.146.967,73
TOTAAL	592.678.608,51	105.536.962,77	883.533.622,53	12.610.947,57	16.645.535,13	1.611.005.676,51
TOTAAL zonder Brussel	420.234.070,16	70.212.247,49	720.718.106,69	7.171.192,60	14.052.993,74	1.232.388.610,68

Zoals blijkt uit de tabel, bedragen de totale uitgaven van de 18 Brusselse OCMW's in de exploitatiedienst (zonder het OCMW van Etterbeek) 1,6 miljard euro in de rekening 2023.

TABEL 2: UITGAVEN EN ONTVANGSTEN VAN DE OCMW'S GEKOPPELD AAN HET LEEFLOON/EQUIVALENT LEEFLOON IN 2023, IN EURO'S

	LL/ELL (Uitgaven)	LL/ELL (Ontvangsten)	Gedeelte ten laste
Anderlecht	109.132.005,94	89.740.712,70	19.391.293,24
Oudergem	11.436.636,63	9.137.500,12	2.299.136,51
Sint-Agatha-Berchem	7.906.575,51	6.645.116,61	1.261.458,90
Brussel	127.448.568,37	109.044.847,31	18.403.721,06
Evere	24.829.510,00	19.292.370,93	5.537.139,07
Vorst	39.418.458,00	33.118.498,00	6.299.960,00
Ganshoren	7.672.801,09	5.593.766,03	2.079.035,06
Elsene	40.611.887,68	33.762.108,22	6.849.779,46
Jette	24.503.498,74	20.524.988,91	3.978.509,83
Koekelberg	14.589.867,10	11.608.340,10	2.981.527,00
Sint-Jans-Molenbeek	94.640.450,50	77.625.307,90	17.015.142,60
Sint-Gillis	39.641.691,89	33.380.528,55	6.261.163,34
Sint-Joost	26.694.389,91	22.342.079,47	4.352.310,44
Schaarbeek	116.753.345,93	95.677.153,89	21.076.192,04
Ukkel	27.029.628,91	22.827.750,77	4.201.878,14
Watermaal-Bosvoorde	11.107.181,63	8.724.704,82	2.382.476,81
Sint-Lambrechts-Woluwe	20.971.989,75	17.219.544,08	3.752.445,67
Sint-Pieters-Woluwe	7.705.197,79	6.010.943,16	1.694.254,63
TOTAAL	752.093.685,37	622.276.261,57	129.817.423,80
TOTAAL zonder Brussel	624.645.117,00	513.231.414,26	111.413.702,74

De uitgaven voor de verplichte sociale bijstand bedragen 752,1 miljoen euro voor de 18 OCMW's in de rekening 2023. Dit bedrag vertegenwoordigt 46,7% van de totale uitgaven in de rekening 2023 van de Brusselse OCMW's (1,6 miljard euro).

Deze uitgaven worden gesubsidieerd voor een totaal bedrag van 622,3 miljoen euro. Het door de OCMW's te financieren deel voor deze sociale bijstand bedraagt aldus 129,8 miljoen euro of 17,3% van de totale uitgaven inzake het leefloon/equivalent leefloon. Hierbij moet worden opgemerkt dat geen rekening werd gehouden met de personeelskosten voor de administratieve taken gelinkt aan deze dossiers noch met de subsidies die werden verkregen om deze kosten te dekken.

Zoals verderop in deze nota zal worden toegelicht, bedragen de ASB-uitgaven van de OCMW's volgens de door de OCMW's verstrekte gegevens 74,9 miljoen euro in 2023. Dit bedrag vertegenwoordigt 4,7% van de totale uitgaven van de OCMW's in datzelfde jaar.

Bijgevolg vertegenwoordigen de uitgaven voor de verplichte sociale bijstand (752,1 miljoen euro) en de aanvullende sociale bijstand (74,9 miljoen euro) ongeveer 51% van de totale uitgaven van de Brusselse OCMW's in 2023.

Over het algemeen bevinden de uitgaven gelinkt aan de sociale bijstand en vanuit het oogpunt van de economische classificatie zich in de herverdelingsuitgaven. Deze maken meer dan de helft uit van de totale uitgaven van de OCMW's (54,8%).

Voor wat betreft de uitgaven voor aanvullende sociale bijstand, zijn de economische codes die worden gebruikt voor herverdelingsuitgaven 333 "Directe overdrachten aan gezinnen" en 334 "Onrechtstreekse inkomensoverdrachten aan gezinnen".

De gebruikte codes worden gedetailleerd weergegeven in de onderstaande tabel.

TABEL 3: OMSCHRIJVING VAN DE ECONOMISCHE CODES DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE UITGAVEN IN ZAKE DE AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND

(-)33300/01	Sociale bijstand in speciën
(-)33300/12	Sociale bijstand onder de vorm van zakgeld aan de kostgangers
(-)33400/01	Sociale bijstand in natura (betaling leveranciers)
(-)33400/02	Betaling van bijdragen ziekte en invaliditeit
(-)33400/03	Transportkosten voor geholpen personen
(-)33400/04	Hospitalisatiekosten
(-)33400/06	Kosten opvang van kinderen in gezinnen
(-)33400/07	Kosten verblijf van kinderen in kindertehuizen beheerd door het OCMW
(-)33400/08	Kosten verblijf van kinderen in kindertehuizen beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/09	Tussenkost in de kosten veroorzaakt door de aanwezigheid van gehandicapten in instellingen
(-)33400/11	Verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/12	Tussenkost bij activiteiten ten voordele van ouderen
(-)33400/13	Plaatsingskosten in onthaalhuizen beheerd door het O.C.M.W.
(-)33400/14	Plaatsingskosten in onthaalhuizen beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/15	Tussenkost voor de begunstigden van een centrum voor gezinsplanning
(-)33400/16	Tussenkost in de opvang van kinderen in kinderdagverblijven, kinderopvangdiensten beheerd door het OCMW
(-)33400/17	Tussenkost in de opvang van kinderen in kinderdagverblijven, kinderopvangdiensten beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/18	Tussenkost voor prestaties geleverd door de dienst gezins- en bejaardenhulp beheerd door het OCMW
(-)33400/19	Tussenkost voor prestaties geleverd door een dienst gezins- en bejaardenhulp beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/20	Tussenkost in de kosten thuisbezorgde maaltijden
(-)33400/22	Tussenkost in de betaling van de huur
(-)33400/23	Tussenkost in de medische kosten
(-)33400/24	Tussenkost in de paramedische kosten
(-)33400/25	Tussenkost in de farmaceutische kosten
(-)33400/26	Tussenkost in de begrafeniskosten
(-)33400/27	Tussenkost begunstigden van de prestaties van een centrum voor geestelijke gezondheidszorg
(-)33400/28	Terugbetaling aan de ouders of aan het pleeggezin van hetgeen teveel werd ontvangen
(-)33400/29	Tussenkost voor diegenen die genieten van de klusjesdienst beheerd door het OCMW
(-)33400/30	Tussenkost voor diegenen die genieten van de klusjesdienst beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/31	Tussenkost voor diegenen die genieten van de poetsdienst beheerd door het OCMW
(-)33400/32	Tussenkost voor diegenen die genieten van de poetsdienst beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/33	Tussenkost in de prestaties van een dienst voor thuisverzorging beheerd door het OCMW
(-)33400/34	Tussenkost in de prestaties van een dienst voor thuisverzorging beheerd door andere instellingen of private personen
(-)33400/35	Tussenkost in de betaling van huurwaarborgen
(-)33400/36	Tussenkost in de betaling van energiekosten en van waterverbruikskosten
(-)33400/37	Tussenkost voor de begunstigden van een sociale en beroepsherinschakelingsdienst
(-)33400/38	Tussenkost in de kosten van de schuldbemiddeling
(-)33410/10	Verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door het OCMW
(-)33420/10	Verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door het OCMW: complementaire tussenkost door het OCMW (K.B. 9.5.1984)

Er dient te worden opgemerkt dat de ontvangsten, zijnde de terugbetalingen door de begunstigden van de bijstand, worden opgenomen onder dezelfde economische codes voorafgegaan door een negatief teken: (-) 333 voor de terugbetalingen van de sociale bijstand in speciën en (-) 334 voor de terugbetalingen van sociale bijstand in natura door de begunstigden.

AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND

OVERZICHT

TABEL 4: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND VOLGENS BELEID, IN EURO'S

Sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Aanvullende bijstand voor algemeen sociaal beleid	20.346.439,54	2.290.313,26	12.842.907,82	5.213.218,46	25,62 %
Aanvullende bijstand in het kader van het gezondheidsbeleid	23.380.548,49	1.666.799,95	1.864.330,90	19.849.417,64	84,90 %
Aanvullende bijstand in het kader van het opvangbeleid	15.993.008,84	8.049.614,64	161.054,55	7.782.339,65	48,66 %
Aanvullende bijstand in het kader van het woonbeleid	2.772.032,52	1.116.632,64	622.941,08	1.032.458,80	37,25 %
Aanvullende bijstand in het kader van het energiebeleid	11.081.305,72	254.675,10	10.648.277,91	178.352,71	1,61 %
Aanvullende bijstand in het kader van het herinschakelingsbeleid	1.344.124,24	18.444,91	653.803,86	671.875,47	49,99 %
TOTAAL	74.917.459,35	13.396.480,50	26.793.316,12	34.727.662,73	46,35 %

De totale uitgaven (18 OCMW's) in het kader van de aanvullende sociale bijstand bedragen 74,9 miljoen euro. De ontvangsten - hetzij de bedragen die worden teruggevorderd bij de begunstigden van de bijstand - bedragen 13,4 miljoen euro. De OCMW's hebben subsidies vastgesteld voor een totaalbedrag van 26,8 miljoen euro. Het door de OCMW's te financieren gedeelte bedraagt aldus 34,7 miljoen euro, ofwel 46,4% van de gedane uitgaven in het kader van de aanvullende bijstand.

De uitgaven in het kader van het gezondheidsbeleid (23,4 miljoen euro) bedragen 31,2% van de totale uitgaven voor het sociaal beleid. Dit wordt gevolgd door de uitgaven in het algemeen sociaal beleid (20,3 miljoen euro) en het opvangbeleid (16 miljoen euro). De uitgaven met betrekking tot de aanvullende bijstand voor het woonbeleid, het energiebeleid en het herinschakelingsbeleid bedragen in totaal 15,2 miljoen euro.

De ontvangsten inzake de terugvorderingen bij de begunstigden door de OCMW's bedragen 13,4 miljoen euro, waarvan meer dan de helft betrekking heeft op het opvangbeleid (8 miljoen euro).

De subsidies die de OCMW's ontvangen om hun sociaal beleid goed uit te voeren, bedragen in totaal 26,8 miljoen euro, hetzij 35,8% van de totale uitgaven. Er dient te worden opgemerkt dat het grootste deel van de subsidies betrekking heeft op het algemeen sociaal beleid, namelijk 12,8 miljoen euro of 47,9% van de totale subsidies. Deze subsidies hebben voornamelijk betrekking op de steun in speciën en de steun in natura (betaling van leveranciers).

Het gezondheids- en opvangbeleid vertegenwoordigt het grootste aandeel in het bedrag van 34,7 miljoen euro dat ten laste is van de OCMW's, respectievelijk 19,8 miljoen euro en 7,8 miljoen euro, hetzij 79,6%.

TABEL 5: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER OCMW, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Anderlecht	8.094.525,43	846.208,22	3.823.271,52	3.425.045,69	42,31 %
Oudergem	1.015.553,72	66.844,44	297.723,67	650.985,61	64,10 %
Sint-Agatha-Berchem	1.079.848,13	150.742,23	178.585,63	750.520,27	69,50 %
Brussel	13.582.932,45	1.995.293,86	4.368.770,78	7.218.867,81	53,15 %
Evere	2.507.868,02	101.222,23	1.080.558,68	1.326.087,11	52,88 %
Vorst	5.567.572,77	1.432.558,67	248.193,00	3.886.821,10	69,81 %
Ganshoren	1.040.215,15	319.866,48	277.045,00	443.303,67	42,62 %
Elsene	4.039.701,56	735.592,97	1.602.548,31	1.701.560,28	42,12 %
Jette	3.305.658,08	1.059.987,67	768.720,20	1.476.950,21	44,68 %
Koekelberg	1.902.371,31	817.395,14	500.763,48	584.212,69	30,71 %
Sint-Jans-Molenbeek	7.423.509,68	726.952,22	3.874.917,66	2.821.639,80	38,01 %
Sint-Gillis	4.707.357,80	940.965,35	1.887.918,74	1.878.473,71	39,91 %
Sint-Joost-ten-Noode	2.792.306,54	134.267,47	1.097.143,35	1.560.895,72	55,90 %
Schaarbeek	8.571.445,05	626.377,99	3.878.926,91	4.066.140,15	47,44 %
Ukkel	4.776.231,57	2.322.318,19	957.867,30	1.496.046,08	31,32 %
Watermaal-Bosvoorde	1.549.380,17	130.369,19	649.337,89	769.673,09	49,68 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	2.438.543,92	898.555,61	1.118.139,09	421.849,22	17,30 %
Sint-Pieters-Woluwe	522.438,00	90.962,57	182.884,91	248.590,52	47,58 %
TOTAAL	74.917.459,35	13.396.480,50	26.793.316,12	34.727.662,73	46,35 %
TOTAAL zonder Brussel	61.334.526,90	11.401.186,64	22.424.545,34	27.508.794,92	44,85 %

Zoals dikwijls kan worden vastgesteld, neemt het OCMW van de Stad Brussel over het algemeen een overheersende positie in qua omvang in vergelijking met de andere OCMW's. De overheersende positie van Brussel in de voorgestelde analyse, dient echter te worden genuanceerd. Brussel, als gebied met zijn eigen kenmerken, vormt een cluster op zich, waardoor zijn gewicht in het totaal toeneemt.

Met een totaal van 13,6 miljoen euro aan uitgaven voor de aanvullende sociaal bijstand (in totaal 74,9 miljoen euro voor alle 18 OCMW's) bedraagt het gedeelte ten laste van dit OCMW 7,2 miljoen euro, hetzij 53,2%.

Het is echter interessant om vast te stellen dat het OCMW van Sint-Agatha-Berchem, met een uitgave van 1,1 miljoen euro, relatief gezien dit beleid voor 0,8 miljoen euro zelf financiert, wat neerkomt op een verhouding van 69,5% tussen haar aandeel en haar totale uitgaven. Deze waarde moet worden vergeleken met die van Brussel, die, hoewel het meer dan negen keer hoger ligt (in absolute cijfers), "slechts" 53,2% van zijn uitgaven voor sociaal beleid financiert.

Andere OCMW's, zoals Oudergem, Vorst en Sint-Joost-ten-Node, bevinden zich in een gelijkaardige situatie, waarbij het te financieren aandeel van deze OCMW's meer dan 55% bedraagt en de totale uitgaven veel lager liggen dan die van het OCMW van Brussel.

Sint-Lambrechts-Woluwe, daarentegen, wordt grotendeels gefinancierd via subsidies (1,1 miljoen euro), hetzij 17,3%.

WAARDE PER INWONER

Het doel van het analyseren van de waarden per inwoner voor elk OCMW is om een vergelijking mogelijk te maken van de verschillende ontvangsten en uitgaven per inwoner teneinde de significante effecten te neutraliseren die de verschillende bevolkingsgroottes kunnen hebben op de niveaus en de evoluties.

De conclusies die worden getrokken uit een analyse op basis van de waarden per inwoner van de bevolking moeten echter worden genuanceerd. Allereerst dient eraan te worden herinnerd dat de waarden per inwoner van de bevolking het resultaat is van de strategie van de OCMW's, die op discretionaire basis beslissen om aanvullende bijstand toe te kennen met of zonder terugbetaling. Daarnaast is ook de methode die door elk OCMW wordt gehanteerd om het bedrag van de ASB te bepalen ook van invloed op de waarde per inwoner.

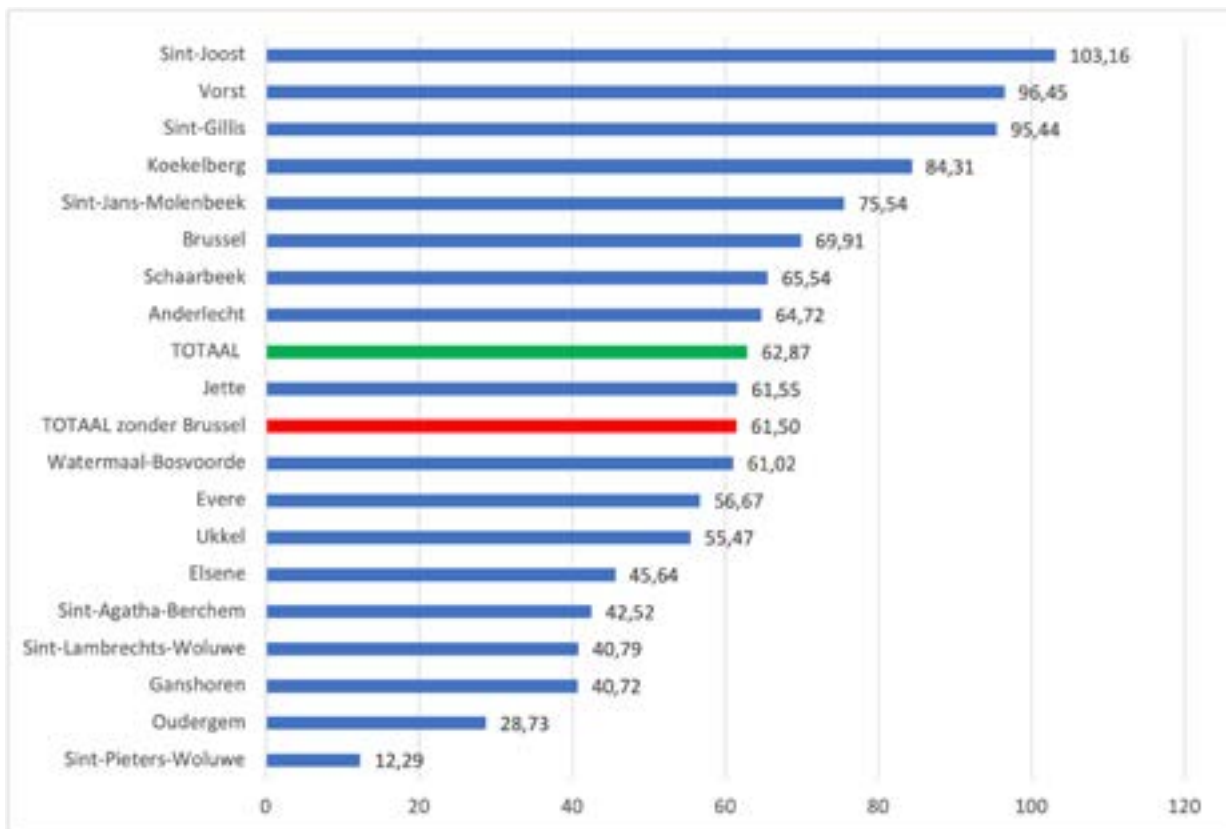
UITGAVEN VOOR AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER INWONER

TABEL 6: UITGAVEN VOOR DE AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER INWONER EN PER OCMW, IN EURO'S

	Bevolking op 1 januari 2023	ASB	ASB per inwoner
Anderlecht	125.065	8.094.525,43	64,72
Oudergem	35.346	1.015.553,72	28,73
Sint-Agatha-Berchem	25.396	1.079.848,13	42,52
Brussel	194.291	13.582.932,45	69,91
Evere	44.255	2.507.868,02	56,67
Vorst	57.724	5.567.572,77	96,45
Ganshoren	25.548	1.040.215,15	40,72
Elsene	88.521	4.039.701,56	45,64
Jette	53.704	3.305.658,08	61,55
Koekelberg	22.563	1.902.371,31	84,31
Sint-Jans-Molenbeek	98.270	7.423.509,68	75,54
Sint-Gillis	49.323	4.707.357,80	95,44
Sint-Joost	27.068	2.792.306,54	103,16
Schaarbeek	130.775	8.571.445,05	65,54
Ukkel	86.101	4.776.231,57	55,47
Watermaal-Bosvoorde	25.392	1.549.380,17	61,02
Sint-Lambrechts-Woluwe	59.778	2.438.543,92	40,79
Sint-Pieters-Woluwe	42.497	522.438,00	12,29
TOTAAL	1.191.617	74.917.459	62,87
TOTAAL zonder Brussel	997.326	61.334.527	61,50

Voor de 18 OCMW's bedraagt het niveau per hoofd 62,87 euro. Deze vaststelling heeft betrekking op verschillende realiteiten en geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen.

FIGUUR 1: UITGAVEN VOOR DE AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER INWONER EN PER OCMW, IN EURO'S

Zo geeft het OCMW van Sint-Joost-ten-Node 103,16 euro per inwoner uit aan de aanvullende sociale steunmaatregelen. Met een totale uitgave van 2,8 miljoen euro financiert dit OCMW 55,9% van deze uitgaven zelf en heeft ze één van de hoogste ratio's in de uitgaven/deel ten laste ten aanzien van alle OCMW's.

De OCMW's van Sint-Pieters-Woluwe en Oudergem hebben de laagste waarden (minder dan 30 euro).

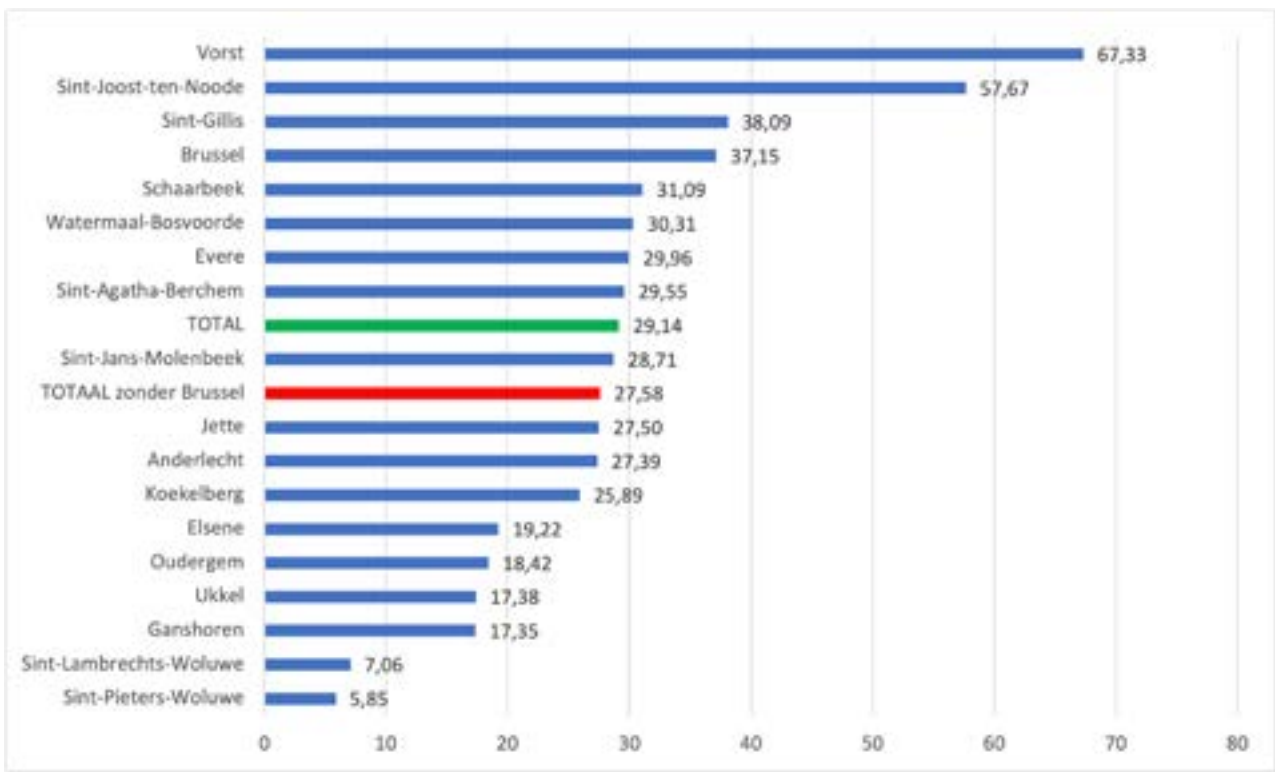
GEDEELTE TEN LASTE PER INWONER

TABEL 7: GEDEELTE TEN LASTE PER INWONER EN PER OCMW, IN EURO'S

	Bevolking op 1 januari 2023	Gedeelte ten laste van het OCMW	Gedeelte ten laste per inwoner
Anderlecht	125.065	3.425.045,69	27,39
Oudergem	35.346	650.985,61	18,42
Sint-Agatha-Berchem	25.396	750.520,27	29,55
Brussel	194.291	7.218.867,81	37,15
Evere	44.255	1.326.087,11	29,96
Vorst	57.724	3.886.821,10	67,33
Ganshoren	25.548	443.303,67	17,35
Elsene	88.521	1.701.560,28	19,22
Jette	53.704	1.476.950,21	27,50
Koekelberg	22.563	584.212,69	25,89
Sint-Jans-Molenbeek	98.270	2.821.639,80	28,71
Sint-Gillis	49.323	1.878.473,71	38,09
Sint-Joost	27.068	1.560.895,72	57,67
Schaarbeek	130.775	4.066.140,15	31,09
Ukkel	86.101	1.496.046,08	17,38
Watermaal-Bosvoorde	25.392	769.673,09	30,31
Sint-Lambrechts-Woluwe	59.778	421.849,22	7,06
Sint-Pieters-Woluwe	42.497	248.590,52	5,85
TOTAAL	1.191.617	34.727.662,73	29,14
TOTAAL zonder Brussel	997.326	27.508.794,92	27,58

Voor de 18 OCMW's bedraagt het gedeelte ten laste van het OCMW per inwoner 29,14 euro.

FIGUUR 2: GEDEELTE TEN LASTE PER INWONER EN PER OCMW, IN EURO'S

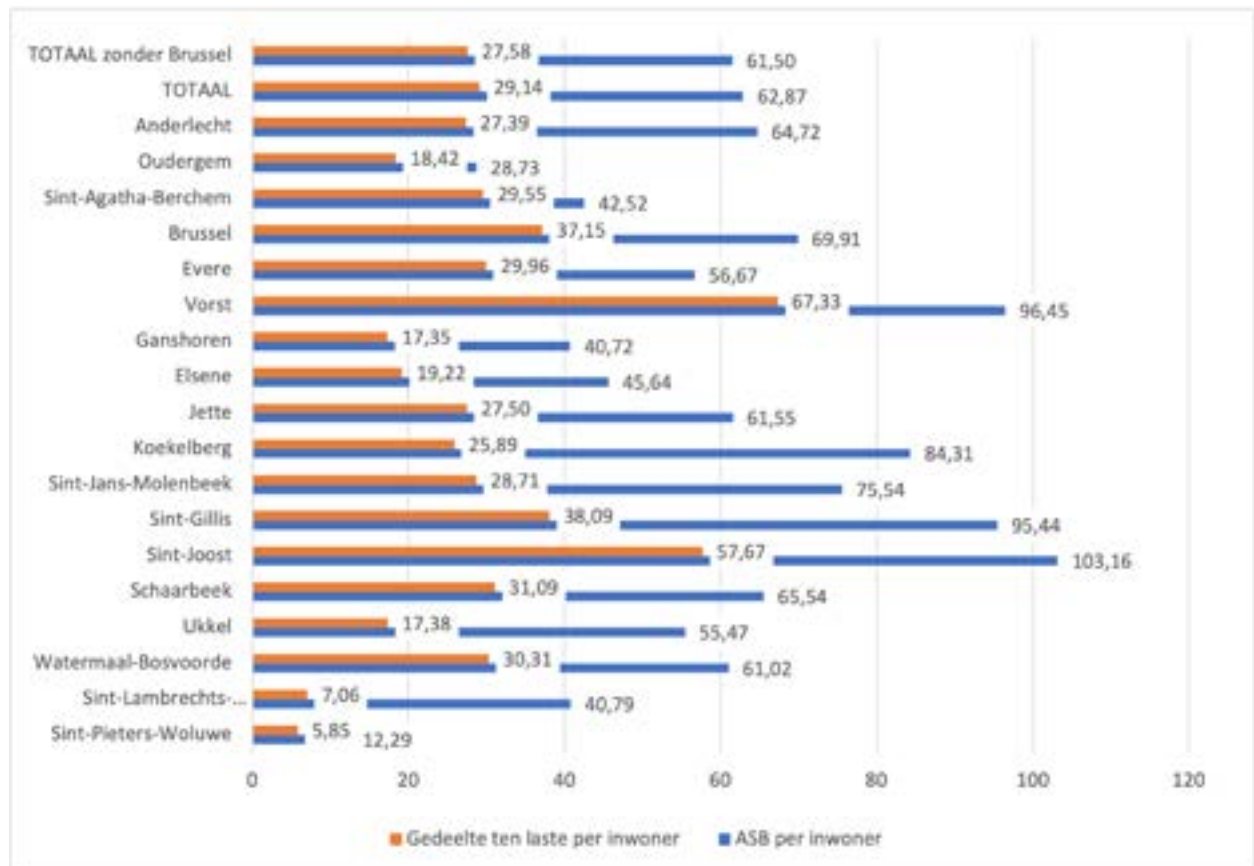
De OCMW's van Vorst en Sint-Joost-ten-Node hebben de hoogste uitgaven inzake het gedeelte ten laste per inwoner, respectievelijk 67,33 euro en 57,67 euro. Vorst heeft een uitgave per inwoner van 96,45 euro, wat betekent dat dit OCMW 69,8% van de uitgaven voor aanvullende sociale bijstand zelf financiert. Het OCMW van Sint-Joost-ten-Node, met een uitgave per inwoner van 103,16 euro, financiert 55,9%.

Het OCMW van Sint-Pieters-Woluwe komt op de laatste plaats, met een bijdrage van 5,85 euro per inwoner, elf keer lager dan het OCMW van Vorst.

VERHOUDING TUSSEN HET GEDEELTE TEN LASTE EN DE UITGAVEN PER INWONER

De onderstaande grafiek vat de analyse samen en vergelijkt het aandeel ten laste per inwoner en de uitgaven per inwoner van de 18 OCMW's.

FIGUUR 3: VERHOUDING TUSSEN HET GEDEELTE TEN LASTE EN DE UITGAVEN PER INWONER EN PER OCMW, IN EURO'S

Voor wat betreft de 18 OCMW's bedragen de uitgaven per inwoner 62,87 euro. De OCMW's financieren 29,14 euro van deze uitgaven. Dit betekent dat de OCMW's 46,4% van deze uitgaven financieren.

De OCMW's zoals Sint-Joost-ten-Node of Vorst, die hoge uitgaven per inwoner hebben (rond de 100 euro), financieren meestal meer dan 50% van deze uitgaven (respectievelijk 55,9% en 69,8%).

De OCMW's Sint-Gillis en Koekelberg, met uitgaven per inwoner van respectievelijk 95,44 euro en 84,31 euro, vertegenwoordigen een gedeelte ten laste per inwoner van respectievelijk 39,9% en 30,7%.

Voor de OCMW's met de laagste uitgaven per inwoner, zoals de OCMW's van Sint-Pieters-Woluwe (12,29 euro) en Oudergem (28,75 euro), bedraagt het gedeelte ten laste per inwoner respectievelijk 47,6% en 64,1%.

Uit het bovenstaande blijkt dat het moeilijk is om een verband te leggen tussen het uitgavniveau per inwoner en het gedeelte ten laste per inwoner. Met andere woorden, een OCMW die hoge bedragen aan aanvullende sociale bijstand per inwoner toekent, kan een hoog of laag aandeel in de kosten hebben (met name door subsidies of door terugvordering bij de begunstigden van bijstand).

ANALYSE PER SOCIAAL BELEID

AANVULLENDE BIJSTAND IN HET KADER VAN HET ALGEMEEN SOCIAAL BELEID

TABEL 8: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, ALGEMEEN SOCIAAL BELEID, IN EURO'S

Sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel van het OCMW
Aanvullende sociale bijstand algemeen sociaal beleid	20.346.439,54	2.290.313,26	12.842.907,82	5.213.218,46

De uitgaven voor het algemeen sociaal beleid bedragen 20,3 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 2,3 miljoen euro.

Deze uitgaven werden voor 12,8 miljoen euro gesubsidieerd. De subsidies die de OCMW's ontvingen om dit beleid te financieren vertegenwoordigen 63,1% van de uitgaven. Er moet ook worden opgemerkt dat het algemeen sociaal beleid een groot deel van de subsidies vertegenwoordigt, namelijk 12,8 miljoen euro of 47,9% van de totale subsidies (26,8 miljoen euro). Het gaat hierbij voornamelijk om steun in speciën en steun in natura (betaling van leveranciers).

Het gedeelte ten laste van de OCMW's bedraagt aldus 5,2 miljoen euro.

TABEL 9: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, ALGEMEEN SOCIAAL BELEID, VOLGENS TYPE STEUN, IN EURO'S

Aanvullende sociale bijstand algemeen sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Subsidies	Aandeel OCMW	Uitgaven
Sociale bijstand in speciën	8.521.690,35	1.769.873,66	3.979.052,30	2.772.764,39	32,54 %
Sociale bijstand onder de vorm van zakgeld aan de kostgangers	787.282,64	33.576,62	43.558,87	710.147,15	90,20 %
Sociale bijstand in natura (betaling leveranciers)	8.652.632,28	455.750,35	6.463.092,48	1.733.789,45	20,04 %
Tussenkost voor de begunstigen van een centrum voor gezinsplanning	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Tussenkost in de begrafenis-kosten	27.630,10	31.112,63	0,00	-3.482,53	-12,60 %
Tegemoetkoming in de kosten van de schuldbemiddeling	2.357.204,17	0,00	2.357.204,17	0,00	0,00 %
TOTAAL	20.346.439,54	2.290.313,26	12.842.907,82	5.213.218,46	25,62 %

Sociale bijstand in speciën en sociale bijstand in natura (betaling leveranciers) vormen de twee grootste onderdelen van het algemene sociale beleid en zijn goed voor respectievelijk 41,9% en 42,5% van de uitgaven van de OCMW's (17,2 miljoen euro).

Bovendien hebben deze twee types van steun een verhouding gedeelte ten laste/uitgaven van minder dan 35%, wat betekent dat deze voornamelijk worden gefinancierd door subsidies en, in het geval van steun in speciën, ook via terugvorderingen.

Aan de andere kant genereert sociale bijstand onder de vorm van zakgeld voor bewoners kosten die grotendeels door de OCMW's zelf worden gefinancierd.

We dienen te wijzen op het bijzondere geval van de begrafenis kosten, die een negatieve last laten zien, d.w.z. terugvorderingen die blijkbaar hoger zijn dan de uitgaven, wat zou kunnen worden verklaard door ontvangsten aangaande voorgaande dienstjaren.

Tot slot is er de schuldbemiddeling, die voor 100% door subsidies wordt gefinancierd.

TABEL 10: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER OCMW, ALGEMEEN SOCIAAL BELEID, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel van het OCMW/ Uitgaven
Anderlecht	1.699.321,95	105.412,32	1.457.597,00	136.312,63	8,02 %
Oudergem	207.369,93	15.824,49	101.612,43	89.933,01	43,37 %
Sint-Agatha-Berchem	153.784,15	8.993,57	52.403,45	92.387,13	60,08 %
Brussel	4.511.252,30	657.498,61	1.688.446,87	2.165.306,82	48,00 %
Evere	1.224.020,21	6.888,86	889.075,13	328.056,22	26,80 %
Vorst	1.110.199,87	169.008,04	248.193,00	692.998,83	62,42 %
Ganshoren	269.012,47	74.906,78	98.017,43	96.088,26	35,72 %
Elsene	1.356.799,22	233.776,46	895.441,54	227.581,22	16,77 %
Jette	838.926,67	238.157,68	297.108,63	303.660,36	36,20 %
Koekelberg	227.454,91	12.704,68	124.405,14	90.345,09	39,72 %
Sint-Jans-Molenbeek	2.878.570,80	226.661,20	2.426.076,45	225.833,15	7,85 %
Sint-Gillis	1.709.949,40	241.655,65	1.563.978,02	-95.684,27	-5,60 %
Sint-Joost	872.641,35	40.051,69	448.638,28	383.951,38	44,00 %
Schaarbeek	1.191.159,85	17.594,80	811.031,89	362.533,16	30,44 %
Ukkel	1.010.447,32	70.654,90	806.577,35	133.215,07	13,18 %
Watermaal-Bosvoorde	266.278,24	33.884,04	316.247,75	-83.853,55	-31,49 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	627.172,34	72.373,29	486.834,42	67.964,63	10,84 %
Sint-Pieters-Woluwe	192.078,56	64.266,20	131.223,04	-3.410,68	-1,78 %
TOTAAL	20.346.439,54	2.290.313,26	12.842.907,82	5.213.218,46	25,62 %
TOTAAL zonder Brussel	15.835.187,24	1.632.814,65	11.154.460,95	3.047.911,64	19,25 %

In het algemeen vertegenwoordigen de uitgaven van alle OCMW's een kwart van de totale uitgaven. Verscheidene onder hen financieren dit beleid echter zelf tot meer dan 40% (Oudergem, Sint-Agatha-Berchem, Brussel, Vorst en Sint-Joost-ten-Node).

De OCMW's zoals Anderlecht, Elsene, Sint-Jans-Molenbeek, Ukkel en Sint-Lambrechts-Woluwe financieren minder dan 25% van de uitgaven.

De gevallen Sint-Gillis, Watermaal-Bosvoorde en Sint-Pieters-Woluwe zijn interessant aangezien de ontvangsten (terugvorderingen en de vastgestelde subsidies) de uitgaven overtreffen. Dit resulteert in een negatieve ratio inzake de ten laste neming.

AANVULLENDE BIJSTAND IN HET KADER VAN HET GEZONDHEIDSBELEID

TABEL 11: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, GEZONDHEIDSBELEID, IN EURO'S

Sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW
Aanvullende bijstand in het kader van het gezondheidsbeleid	23.380.548,49	1.666.799,95	1.864.330,90	19.849.417,64

De uitgaven voor het gezondheidsbeleid bedragen 23,4 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 1,7 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 1,9 miljoen euro gesubsidieerd.

Het aandeel van de OCMW's bedraagt aldus 19,9 miljoen euro.

TABEL 12: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, GEZONDHEIDSBELEID, VOLGENS TYPE STEUN, IN EURO'S

Aanvullende bijstand in het kader van het gezondheidsbeleid	Uitgaven	Ontvangsten	Subsidies	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Betaling van bijdragen ziekte en invaliditeit	514.158,38	277.350,96	0,00	236.807,42	46,06 %
Transportkosten voor geholpen personen	1.083.830,40	52.735,39	83.614,97	947.480,04	87,42 %
Hospitalisatiekosten	4.974.043,30	289.855,06	34.431,17	4.649.757,07	93,48 %
Tussenkost voor prestaties geleverd door de dienst gezins- en bejaardenhulp beheerd door het OCMW	7.343,36	0,00	0,00	7.343,36	100,00 %
Tussenkost voor prestaties geleverd door een dienst gezins- en bejaardenhulp beheerd door andere instellingen of private personen	33.688,88	0,00	0,00	33.688,88	100,00 %
Tussenkost in de kosten thuisbezorgde maaltijden	66.794,46	859,13	16.492,00	49.443,33	74,02 %
Tussenkost in de medische kosten	4.176.581,80	622.715,47	176.594,68	3.377.271,65	80,86 %
Tussenkost in de paramedische kosten	1.958.926,95	260.988,61	6.953,52	1.690.984,82	86,32 %
Tussenkost in de farmaceutische kosten	10.562.245,11	162.295,33	1.546.244,56	8.853.705,22	83,82 %
Tussenkost begunstigden van de prestaties van een centrum voor geestelijke gezondheidszorg	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Tussenkost in de prestaties van een dienst voor thuisverzorging beheerd door het OCMW	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Tussenkost in de prestaties van een dienst voor thuisverzorging beheerd door andere instellingen of private personen	2.935,85	0,00	0,00	2.935,85	100,00 %
TOTAAL	23.380.548,49	1.666.799,95	1.864.330,90	19.849.417,64	84,90 %

In het domein van het gezondheidsbeleid staan de uitgaven voor farmaceutische kosten op de eerste plaats met 10,6 miljoen euro, oftewel 45,2% van de totale aanvullende bijstand in dit domein. Hospitalisatiekosten (5 miljoen euro), medische (4,2 miljoen euro) en paramedische kosten (2 miljoen euro) volgen op een verre plaats met 47,5% van de aanvullende bijstand.

Voor deze types van steun nemen de OCMW's minstens 80% ten laste van de uitgaven, met een percentage van 93,5% voor de hospitalisatiekosten. Dit kan worden verklaard door de relatief lage subsidies voor deze aanvullende bijstand.

TABEL 13: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER OCMW, GEZONDHEIDSBELEID, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel van het OCMW/ Uitgaven
Anderlecht	3.248.716,25	154.835,37	60.000,00	3.033.880,88	93,39 %
Oudergem	268.525,28	18.475,24	0,00	250.050,04	93,12 %
Sint-Agatha-Berchem	249.602,44	65.568,69	0,00	184.033,75	73,73 %
Brussel	3.443.181,56	119.395,16	0,00	3.323.786,40	96,53 %
Evere	793.130,37	52.146,05	119.879,14	621.105,18	78,31 %
Vorst	1.818.909,45	189.638,22	0,00	1.629.271,23	89,57 %
Ganshoren	163.286,04	2.484,64	49.669,97	111.131,43	68,06 %
Elsene	1.587.868,05	304.816,82	51.465,13	1.231.586,10	77,56 %
Jette	779.314,05	48.944,22	5.566,50	724.803,33	93,01 %
Koekelberg	459.478,88	16.214,95	72.616,81	370.647,12	80,67 %
Sint-Jans-Molenbeek	3.377.302,39	234.021,09	1.448.841,21	1.694.440,09	50,17 %
Sint-Gillis	1.260.123,72	128.018,24	0,00	1.132.105,48	89,84 %
Sint-Joost	1.143.472,69	52.416,38	0,00	1.091.056,31	95,42 %
Schaarbeek	3.123.922,67	125.789,82	0,00	2.998.132,85	95,97 %
Ukkel	579.148,75	30.129,32	0,00	549.019,43	94,80 %
Watermaal-Bosvoorde	394.404,52	69.349,04	53.334,03	271.721,45	68,89 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	575.806,45	45.332,81	0,00	530.473,64	92,13 %
Sint-Pieters-Woluwe	114.354,93	9.223,89	2.958,11	102.172,93	89,35 %
TOTAAL	23.380.548,49	1.666.799,95	1.864.330,90	19.849.417,64	84,90 %
TOTAAL zonder Brussel	19.937.366,93	1.547.404,79	1.864.330,90	16.525.631,24	82,89 %

Een aanzienlijk aantal OCMW's financieren hun aanvullende gezondheidszorg tot 90% of meer. Dit is het geval voor de OCMW's van Anderlecht, Oudergem, Brussel, Jette, Sint-Joost-ten-Node, Schaarbeek, Ukkel en Sint-Lambrechts-Woluwe. Het merendeel van deze laatste maken geen melding van vastgestelde subsidies.

Er dient opgemerkt dat het OCMW van Sint-Jans-Molenbeek 50% van de uitgaven ten laste neemt. Dit OCMW heeft in vergelijking met andere OCMW's relatief veel subsidies ontvangen.

Deze observaties dienen echter te worden genuanceerd. Voor wat betreft de tussenkomst inzake de hospitalisatiekosten, de medische, paramedische en farmaceutische kosten, boeken sommige OCMW's deze bijstand op de begrotingsposten inzake de bijstand voor het ELL die 100% terug betaalbaar is. Deze uitgaven voor sociale bijstand zijn echter niet opgenomen in de bijlage met de aanvullende sociale bijstand, aangezien deze worden geboekt onder de sociale bijstand die gekoppeld is aan het leefloon van 100% terug betaalbaar door de Belgische staat. Dit verschil in boekhouding tussen de OCMW's doet het totale bedrag van de aanvullende sociale bijstand in het domein van het gezondheidsbeleid fors variëren (en aldus op het totale bedrag van de aanvullende sociale bijstand in het algemeen), maar heeft geen invloed op het aandeel dat door deze laatste wordt gedragen. Dit voorbeeld illustreert de complexiteit voor het definiëren van de exacte omvang van aanvullende sociale bijstand. Verschillen in de boekhoudmethoden verminderen inderdaad de nauwkeurigheid van schattingen en maken vergelijkingen tussen de verschillende entiteiten er niet gemakkelijker op. In ieder geval is dit een punt waarover gediscussieerd moet kunnen worden met betrekking tot de boekhoudkundige aanpak die gekozen moet worden voor het opnemen van dit soort bijstand, dit om een zekere mate van consistentie te waarborgen.

AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND IN HET KADER VAN HET OPVANGBELEID

TABEL 14: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, OPVANGBELEID, IN EURO'S

Sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel van het OCMW
Aanvullende sociale bijstand in het kader van het opvangbeleid	15.993.008,84	8.049.614,64	161.054,55	7.782.339,65

De uitgaven voor het opvangbeleid bedragen 16 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 8 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 0,2 miljoen euro gesubsidieerd.

Het gedeelte ten laste van de OCMW's bedraagt aldus 7,8 miljoen euro.

TABEL 15: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, OPVANGBELEID, VOLGENS TYPE STEUN, IN EURO'S

Aanvullende sociale bijstand in het kader van het opvangbeleid	Uitgaven	Ontvangsten	Subsidies	Aandeel OCMW	Aandeel van het OCMW/ Uitgaven
Kosten opvang van kinderen in gezinnen	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Kosten verblijf van kinderen in kindertehuizen beheerd door het OCMW	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Kosten verblijf van kinderen in kindertehuizen beheerd door andere instellingen of private personen	4.155,00	0,00	0,00	4.155,00	100,00 %
Tussenkost in de kosten veroorzaakt door de aanwezigheid van gehandicapten in instellingen	466.702,11	497.790,28	0,00	-31.088,17	-6,66 %
Verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door andere instellingen of private personen	9.108.782,43	5.203.017,88	0,00	3.905.764,55	42,88 %
Tussenkosten voor activiteiten voor bejaarden	2.762,42	600,00	0,00	2.162,42	78,28 %
Plaatsingskosten in onthaalhuizen beheerd door het OCMW	271.779,50	2.000,00	0,00	269.779,50	99,26 %
Plaatsingskosten in onthaalhuizen beheerd door andere instellingen of private personen	1.256.214,35	249.574,85	150.000,00	856.639,50	68,19 %
Tussenkost in de opvang van kinderen in kinderdagverblijven, kinderopvangdiensten beheerd door het OCMW	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Tussenkost in de opvang van kinderen in kinderdagverblijven, kinderopvangdiensten beheerd door andere instellingen of private personen	316.217,12	6.358,99	11.054,55	298.803,58	94,49 %
Terugbetaling aan de ouders of aan het pleeggezin van hetgeen teveel werd ontvangen	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door het OCMW	4.475.805,74	2.019.159,60	0,00	2.456.646,14	54,89 %
Verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door het OCMW: complementaire tussenkomst door het OCMW (K.B. 9.5.1984)	90.590,17	71.113,04	0,00	19.477,13	21,50 %
TOTAAL	15.993.008,84	8.049.614,64	161.054,55	7.782.339,65	48,66 %

In het domein van het opvangbeleid komen de uitgaven voor de verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door andere instellingen of private personen op de eerste plaats, met een bedrag van 9,1 miljoen euro, ofwel 57% van de totale aanvullende bijstand in dit domein. Deze kosten worden voor 42,9% gedragen door de OCMW's en bijgevolg wordt 57,1% gefinancierd door terugbetalingen van de begunstigden.

De verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door de OCMW's (4,5 miljoen euro) en de plaatsingskosten in onthaalhuizen beheerd door andere instellingen of private personen (1,3 miljoen euro) volgen hierop en vertegenwoordigen 35,8% van de aanvullende bijstand in dit domein.

Voor deze types van steun dekken de OCMW's respectievelijk 54,9% en 68,2% van de uitgaven. De plaatsingskosten in onthaalhuizen beheerd door andere instellingen of private personen, worden voor 31,8% gesubsidieerd, hetzij 856.639,50 euro.

TABEL 16: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER OCMW, OPVANGBELEID, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Anderlecht	708.125,63	382.720,33	150.000,00	175.405,30	24,77 %
Oudergem	261.760,98	315,43	11.054,55	250.391,00	95,66 %
Sint-Agatha-Berchem	493.604,53	69.159,85	0,00	424.444,68	85,99 %
Brussel	2.717.035,86	978.555,46	0,00	1.738.480,40	63,98 %
Evere	399.018,02	41.087,32	0,00	357.930,70	89,70 %
Vorst	1.413.020,50	925.318,38	0,00	487.702,12	34,51 %
Ganshoren	308.276,15	206.031,06	0,00	102.245,09	33,17 %
Elsene	106.446,23	1.297,80	0,00	105.148,43	98,78 %
Jette	1.045.031,96	650.448,70	0,00	394.583,26	37,76 %
Koekelberg	827.923,68	766.960,65	0,00	60.963,03	7,36 %
Sint-Jans-Molenbeek	820.966,14	263.789,21	0,00	557.176,93	67,87 %
Sint-Gillis	1.086.138,39	289.100,02	0,00	797.038,37	73,38 %
Sint-Joost	336.029,59	30.787,39	0,00	305.242,20	90,84 %
Schaarbeek	917.926,74	443.986,35	0,00	473.940,39	51,63 %
Ukkel	2.908.791,28	2.199.238,05	0,00	709.553,23	24,39 %
Watermaal-Bosvoorde	598.078,63	17.750,39	0,00	580.328,24	97,03 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	905.807,65	772.374,37	0,00	133.433,28	14,73 %
Sint-Pieters-Woluwe	139.026,88	10.693,88	0,00	128.333,00	92,31 %
TOTAAL	15.993.008,84	8.049.614,64	161.054,55	7.782.339,65	48,66 %
TOTAAL zonder Brussel	13.275.972,98	7.071.059,18	161.054,55	6.043.859,25	45,52 %

De verhouding tussen het gedeelte ten laste van het OCMW en de uitgaven verschilt sterk van OCMW tot OCMW. Zo dekt bijvoorbeeld het OCMW van Koekelberg slechts 7,4% van de bijstand gelinkt aan het woonbeleid. Andere OCMW's zoals Oudergem, Elsene, Sint-Joost-ten-Node, Watermaal-Bosvoorde en Sint-Pieters-Woluwe financieren daarentegen meer dan 90% van deze toegekende bijstand. Deze situatie kan worden verklaard door het feit dat aanvullende bijstand inzake het opvangbeleid veel minder gesubsidieerd lijkt te worden dan andere sociale bijstand zoals de algemene sociale bijstand. De financiering van dit beleid door de OCMW's hangt in grote mate af van de bedragen die bij de begunstigden worden teruggevorderd. Dit betekent hoe meer een OCMW zich toelegt om deze bijstand terug te vorderen, hoe lager haar aandeel in de kosten zal zijn, en omgekeerd. In dit verband moet worden opgemerkt dat de in 2023 teruggevorderde bedragen betrekking kunnen hebben op achterstallige betalingen die betrekking hebben op voorgaande dienstjaren, wat voor veel OCMW's de omvang van de teruggevorderde bedragen als inkomsten verklaart.

AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND IN HET KADER VAN HET WOONBELEID

TABEL 17: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, WOONBELEID, IN EURO'S

Sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW
Aanvullende bijstand in het kader van het woonbeleid	2.772.032,52	1.116.632,64	622.941,08	1.032.458,80

De uitgaven voor het woonbeleid bedragen 2,8 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 1,1 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 0,6 miljoen euro gesubsidieerd.

Het aandeel van de OCMW's bedraagt aldus 1 miljoen euro.

TABEL 18: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, WOONBELEID, VOLGENS TYPE STEUN, IN EURO'S

Aanvullende bijstand in het kader van het woonbeleid	Uitgaven	Ontvangsten	Subsidies	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Tussenkost in de betaling van de huur	2.217.850,02	713.395,64	614.248,75	890.205,63	40,14 %
Tussenkost voor diegenen die genieten van de klusjesdienst beheerd door het OCMW	12.057,32	0,00	0,00	12.057,32	100,00 %
Tussenkost voor diegenen die genieten van de klusjesdienst beheerd door andere instellingen of private personen	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Tussenkost voor diegenen die genieten van de poetsdienst beheerd door het OCMW	20.469,12	0,00	0,00	20.469,12	100,00 %
Tussenkost voor diegenen die genieten van de poetsdienst beheerd door andere instellingen of private personen	3.636,34	60,00	0,00	3.576,34	98,35 %
Tussenkost in de betaling van huurwaarborgen	518.019,72	403.177,00	8.692,33	106.150,39	20,49 %
TOTAAL	2.772.032,52	1.116.632,64	622.941,08	1.032.458,80	37,25 %

De bijstand voor wonen betreft voornamelijk de tussenkost in de betaling van de huur voor 2,2 miljoen euro (80% van de totale uitgaven) en huurwaarborgen voor 0,5 miljoen euro (18,7% van de totale uitgaven).

In geval van de tussenkost in de huur wordt deze steun gedeeltelijk gesubsidieerd: 0,6 miljoen euro, hetzij 27,7% van de steun, en gedeeltelijk gedekt door terugbetalingen (0,7 miljoen euro).

In geval van huurwaarborgen wordt deze steun voornamelijk gedekt door terugbetalingen door de begunstigden (0,4 miljoen euro).

TABEL 19: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER OCMW, WOONBELEID, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Anderlecht	545.557,85	177.569,93	300.000,00	67.987,92	12,46 %
Oudergem	78.835,08	31.622,47	0,00	47.212,61	59,89 %
Sint-Agatha-Berchem	11.927,29	6.783,43	0,00	5.143,86	43,13 %
Brussel	189.531,40	125.578,50	0,00	63.952,90	33,74 %
Evere	20.095,01	1.100,00	0,00	18.995,01	94,53 %
Vorst	352.937,45	132.891,12	0,00	220.046,33	62,35 %
Ganshoren	159.986,83	35.591,08	0,00	124.395,75	77,75 %
Elsene	180.737,78	166.820,13	0,00	13.917,65	7,70 %
Jette	168.562,39	122.119,36	0,00	46.443,03	27,55 %
Koekelberg	106.601,05	19.935,60	26.077,00	60.588,45	56,84 %
Sint-Jans-Molenbeek	247.601,15	2.480,72	0,00	245.120,43	99,00 %
Sint-Gillis	254.020,72	221.630,62	0,00	32.390,10	12,75 %
Sint-Joost	101.674,53	5.528,44	0,00	96.146,09	94,56 %
Schaarbeek	162.628,28	34.853,18	0,00	127.775,10	78,57 %
Ukkel	71.420,41	17.272,40	0,00	54.148,01	75,82 %
Watermaal-Bosvoorde	60.418,06	0,00	0,00	60.418,06	100,00 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	26.938,52	8.186,06	284.124,08	-265.371,62	-985,10 %
Sint-Pieters-Woluwe	32.558,72	6.669,60	12.740,00	13.149,12	40,39 %
TOTAAL	2.772.032,52	1.116.632,64	622.941,08	1.032.458,80	37,25 %
TOTAAL zonder Brussel	2.582.501,12	991.054,14	622.941,08	968.505,90	37,50 %

Het gedeelte ten laste voor het geheel van de OCMW's bedraagt 37,3%.

Het OCMW van Watermaal-Bosvoorde financiert deze kosten à rato van 100%, terwijl deze voor het OCMW van Elsene slechts 7,7% bedraagt.

Het OCMW van Sint-Lambrechts-Woluwe is een speciaal geval, met een negatieve last van -985,1%, dat wil zeggen dat de ontvangsten hoger zijn dan de uitgaven voor de bijstand in het woonbeleid.

AANVULLENDE BIJSTAND IN HET KADER VAN HET ENERGIEBELEID

TABEL 20: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, ENERGIEBELEID, IN EURO'S

Sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW
Aanvullende bijstand in het kader van het energiebeleid	11.081.305,72	254.675,10	10.648.277,91	178.352,71

De uitgaven voor het energiebeleid bedragen 11,1 miljoen euro. De door de OCMW's gerecupereerde ontvangsten bedragen 0,3 miljoen euro. Deze uitgaven werden gesubsidieerd voor een bedrag van 10,6 miljoen euro.

Het aandeel van de OCMW's bedraagt aldus 178.352,71 euro.

TABEL 21: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, ENERGIEBELEID, VOLGENS TYPE STEUN, IN EURO'S

Aanvullende bijstand in het kader van het energiebeleid	Uitgaven	Ontvangsten	Subsidies	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
<i>Tussenkomst in de betaling van energiekosten en van waterverbruikskosten</i>	11.081.305,72	254.675,10	10.648.277,91	178.352,71	1,61 %
TOTAAL	11.081.305,72	254.675,10	10.648.277,91	178.352,71	1,61 %

De aanvullende bijstand voor het energiebeleid wordt gegeven in de vorm van een tussenkomst in de betaling van energiekosten en van waterverbruikskosten. De ontvangen subsidies voor een totaalbedrag van 10,6 miljoen euro dekken vrijwel alle uitgaven (96,1%). De terugvorderingen bij deze begunstigden bedragen 0,3 miljoen euro. Hieruit resulteert een ten laste neming door het OCMW van 1,6%.

TABEL 22: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER OCMW, ENERGIEBELEID, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Anderlecht	1.621.709,79	25.670,27	1.596.039,52	0,00	0,00 %
Oudergem	185.409,10	352,41	185.056,69	0,00	0,00 %
Sint-Agatha-Berchem	157.251,72	100,69	126.182,18	30.968,85	19,69 %
Brussel	2.721.931,33	114.266,13	2.680.323,91	-72.658,71	-2,67 %
Evere	71.454,02	0,00	71.454,02	0,00	0,00 %
Vorst	709.929,73	13.928,91	0,00	696.000,82	98,04 %
Ganshoren	120.219,19	552,92	119.666,27	0,00	0,00 %
Elsene	680.663,26	25.021,62	655.641,64	0,00	0,00 %
Jette	473.823,01	317,71	466.045,07	7.460,23	1,57 %
Koekelberg	249.390,91	1.579,26	246.142,65	1.669,00	0,67 %
Sint-Jans-Molenbeek	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Sint-Gillis	330.247,89	53.599,74	323.940,72	-47.292,57	-14,32 %
Sint-Joost	338.488,38	5.483,57	648.505,07	-315.500,26	-93,21 %
Schaarbeek	2.737.044,43	3.353,84	2.733.690,59	0,00	0,00 %
Ukkel	153.004,68	1.714,73	151.289,95	0,00	0,00 %
Watermaal-Bosvoorde	211.268,39	8.444,22	261.155,28	-58.331,11	-27,61 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	283.506,13	289,08	347.180,59	-63.963,54	-22,56 %
Sint-Pieters-Woluwe	35.963,76	0,00	35.963,76	0,00	0,00 %
TOTAAL	11.081.305,72	254.675,10	10.648.277,91	178.352,71	1,61 %
TOTAAL zonder Brussel	8.359.374,39	140.408,97	7.967.954,00	251.011,42	3,00 %

Voor het geheel van de 18 OCMW's liggen de ontvangsten iets lager dan de uitgaven. Voor een aantal OCMW's is er geen ten laste neming: Anderlecht, Oudergem, Evere, Ganshoren, Elsene, Schaarbeek, Ukkel en Sint-Pieters-Woluwe.

De OCMW's van Vorst en Sint-Joost-ten-Node vertonen extreme waarden, met respectievelijk 98% en -93,2% ten laste neming.

AANVULLENDE BIJSTAND IN HET KADER VAN HET HERINSCHAKELINGSBELEID

TABEL 23: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, HERINSCHAKELINGSBELEID, IN EURO'S

Sociaal beleid	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW
Aanvullende bijstand in het kader van het herinschakelingsbeleid	1.344.124,24	18.444,91	653.803,86	671.875,47

De uitgaven voor het herinschakelingsbeleid bedragen 1,3 miljoen euro. De door de OCMW's teruggevorderde ontvangsten bedragen 0,02 miljoen euro. Deze uitgaven werden voor 0,7 miljoen euro gesubsidieerd.

Het aandeel van de OCMW's bedraagt aldus 0,7 miljoen euro.

TABEL 24: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND, HERINSCHAKELINGSBELEID, VOLGENS TYPE STEUN, IN EURO'S

Aanvullende bijstand in het kader van het herinschakelingsbeleid	Uitgaven	Ontvangsten	Subsidies	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Tussenkost voor de begunstigden van een sociale en beroepsherinschakelingsdienst	1.344.124,24	18.444,91	653.803,86	671.875,47	49,99 %
TOTAAL	1.344.124,24	18.444,91	653.803,86	671.875,47	49,99 %

De aanvullende bijstand in het herinschakelingsbeleid betreft de tussenkost voor de begunstigden van een sociale en beroepsherinschakelingsdienst, die 1,3 miljoen euro bedraagt. De subsidies bedroegen in totaal 0,7 miljoen euro, terwijl de ontvangsten 18.444,91 euro bedroegen. Hierdoor is er bijgevolg een ten laste neming door de OCMW's van 50%.

TABEL 25: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND PER OCMW, HERINSCHAKELINGSBELEID, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Anderlecht	271.093,96	0,00	259.635,00	11.458,96	4,23 %
Oudergem	13.653,35	254,40	0,00	13.398,95	98,14 %
Sint-Agatha-Berchem	13.678,00	136,00	0,00	13.542,00	99,01 %
Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Evere	150,39	0,00	150,39	0,00	0,00 %
Vorst	162.575,77	1.774,00	0,00	160.801,77	98,91 %
Ganshoren	19.434,47	300,00	9.691,33	9.443,14	48,59 %
Elsene	127.187,02	3.860,14	0,00	123.326,88	96,96 %
Jette	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Koekelberg	31.521,88	0,00	31.521,88	0,00	0,00 %
Sint-Jans-Molenbeek	99.069,20	0,00	0,00	99.069,20	100,00 %
Sint-Gillis	66.877,68	6.961,08	0,00	59.916,60	89,59 %
Sint-Joost	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Schaarbeek	438.763,08	800,00	334.204,43	103.758,65	23,65 %
Ukkel	53.419,13	3.308,79	0,00	50.110,34	93,81 %
Watermaal-Bosvoorde	18.932,33	941,50	18.600,83	-610,00	-3,22 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	19.312,83	0,00	0,00	19.312,83	100,00 %
Sint-Pieters-Woluwe	8.455,15	109,00	0,00	8.346,15	98,71 %
TOTAAL	1.344.124,24	18.444,91	653.803,86	671.875,47	49,99 %
TOTAAL zonder Brussel	1.344.124,24	18.444,91	653.803,86	671.875,47	49,99 %

Meerdere OCMW's vermelden geen aanvullende bijstand in het domein van het herinschakelingsbeleid. Een mogelijke verklaring hiervoor is de boekhoudmethode voor deze bijstand. Sommige OCMW's nemen de aard van de uitgaven in overweging om op basis daarvan te beslissen op welke wijze deze in de boekhouding zal worden opgenomen. In het kader van een tussenkomst in de opvang van kinderen in kinderdagverblijven om de integratie van een persoon die steun ontvangt in toepassing van artikel 60 §7 van de organieke wet mogelijk te maken, boeken sommige centra deze bijstand bijvoorbeeld als opvangkosten voor kinderen (opvangbeleid) teneinde een totaalbeeld weer te geven van deze opvangkosten verleend door de OCMW's aan alle types van geholpen personen (doelgroep) en rekenen zij deze bijstand aldus niet toe aan de kosten die verband houden met een tussenkomst voor de begunstigden van een sociale en beroepsherinschakelingsdienst (herinschakelingsbeleid). In elk geval wordt deze praktijk toegepast binnen het Brusselse OCMW. Dit illustreert eens te meer de verschillende interpretaties die de OCMW's kunnen hanteren met betrekking tot de boekhoudkundige verwerking inzake de verschillende types van aanvullende bijstand.

Sommige OCMW's vermelden geen enkele subsidie, waardoor de verhouding tussen het aandeel OCMW/ uitgaven zeer hoog is. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de OCMW's van Oudergem, Sint-Agatha-Berchem, Vorst, Elsene, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis, Ukkel, Sint-Lambrechts-Woluwe en Sint-Pieters-Woluwe.

Bovendien liggen de ontvangsten voor het OCMW van Watermaal-Bosvoorde hoger dan de uitgaven, met een gedeelte ten laste van -3,2%.

SUBSIDIES GEKOPPELD AAN DE AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND

Om de kosten van de aanvullende sociale bijstand te financieren, ontvangen de OCMW's in bepaalde gevallen subsidies. Deze worden toegekend door verschillende overheidsniveaus om een gedeelte of de totaliteit van de gerelateerde uitgaven te financieren.

Er dient op gewezen dat het gaat om subsidies die rechtstreeks zijn bestemd voor de financiering van aanvullende sociale bijstand als zodanig. De subsidies die de OCMW's ontvangen ter dekking van administratieve kosten (personeelskosten voor de behandeling van aanvragen voor aanvullende sociale bijstand) zijn dus niet inbegrepen, evenmin als de overeenkomstige personeelskosten.

TABEL 26: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND IN DE PERIODE 2021-2023, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventuele subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
TOTAAL 2021	91.764.518,49	11.940.743,06	45.490.656,68	34.333.118,75	37,41 %
TOTAAL 2022	76.591.818,58	13.140.823,49	27.149.621,07	36.301.374,03	47,40 %
TOTAAL 2023	74.917.459,35	13.396.480,50	26.793.316,12	34.727.662,73	46,35 %
TOTAAL	243.273.796,42	38.478.047,05	99.433.593,87	105.362.155,51	43,31 %

Het lijkt erop dat sommige uitgaven voor aanvullende sociale bijstand betrekking hebben op behoeften die evenwel bestaan, maar die uitsluitend worden gegenereerd ingeval deze worden gesubsidieerd om ze te financieren. Met andere woorden, de OCMW's geven meer uit aan bepaalde types van bijstand ingeval er een subsidie beschikbaar is, en dit bijgevolg een stimulerend effect heeft.

Deze trend is zichtbaar in 2021, een jaar dat werd gekenmerkt door de gezondheidscrisis, toen talrijke subsidies werden toegekend aan de OCMW's om te voldoen aan de extra behoeften die werden gegenereerd door de sociale situatie. Als gevolg daarvan stegen de uitgaven van de ASB tot 91,8 miljoen euro met 45,5 miljoen euro aan subsidies, terwijl de uitgaven van de ASB in 2022 en 2023 respectievelijk 76,6 en 74,9 miljoen euro bedroegen, met respectievelijk 27,1 en 26,8 miljoen euro aan subsidies, hetzij een verschil van ongeveer 15 miljoen euro aan uitgaven en 18,5 miljoen euro aan subsidies.

TABEL 27: OPSPLITSING VAN SUBSIDIES VOLGENS NIVEAU VAN SUBSIDIËRENDE OVERHEID, IN EURO'S

	FEDERAAL	GEWEST	GGC	TOTAAL
Anderlecht*	817.232,00	0,00	1.410.000,00	2.227.232,00
Oudergem	238.227,35	13.253,94	46.242,38	297.723,67
Sint-Agatha-Berchem	126.182,18	0,00	52.403,45	178.585,63
Brussel	2.947.772,94	243.480,91	1.177.516,93	4.368.770,78
Evere	609.453,05	71.604,41	399.501,23	1.080.558,69
Vorst	198.193,00	0,00	50.000,00	248.193,00
Ganshoren*	43.558,87	0,00	98.313,61	141.872,48
Elsene	804.361,95	65.101,05	733.085,31	1.602.548,31
Jette	512.932,37	70.032,43	185.755,40	768.720,20
Koekelberg	383.117,48	54.026,36	63.619,64	500.763,48
Sint-Jans-Molenbeek*	3.482.997,12	0,00	0,00	3.482.997,12
Sint-Gillis	1.185.471,07	90.447,67	612.000,00	1.887.918,74
Sint-Joost	648.505,07	0,00	448.638,28	1.097.143,35
Schaarbeek*	12.480,94	0,00	0,00	12.480,94
Ukkel	875.168,54	82.698,76	0,00	957.867,30
Watermaal-Bosvoorde	575.760,89	73.577,00	0,00	649.337,89
Sint-Lambrechts-Woluwe	744.139,09	0,00	374.000,00	1.118.139,09
Sint-Pieters-Woluwe*	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	14.205.553,91	764.222,53	5.651.076,23	20.620.852,67
TOTAAL zonder Brussel	11.257.780,97	520.741,62	4.473.559,30	16.252.081,89

*Deze OCMW's gaven niet het niveau van de subsidiërende overheid mee voor de in de bijlage meegedeelde subsidies.

Tabel 27 toont de subsidies volgens niveau van subsidiërende overheid voor 2023.

Helaas was het niet mogelijk om alle subsidiebedragen uit te splitsen per subsidiërende overheid op basis van de door de OCMW's ingevulde bijlagen. Het is zo dat verschillende OCMW's de verdeling van de subsidies volgens niveau van subsidiërende overheid niet hebben verstrekt.

Om die reden zijn enkel de subsidies die duidelijk worden toegeschreven aan een niveau van overheid, opgenomen in deze tabel.

Zo kon in 2023, op een totaal van 26,8 miljoen euro aan de in de bijlagen vermelde subsidies voor de 18 OCMW's, voor 20,6 miljoen euro aan subsidies per overheidsniveau worden geïdentificeerd, hetzij 77% van het totale bedrag aan subsidies.

Binnen dit totaal van 20,6 miljoen euro werd 14,2 miljoen euro aan subsidies toegekend door de federale overheid, wat neerkomt op 68,9% van de subsidies toegekend door alle overheidsniveaus samen.

Deze subsidies hebben betrekking op verschillende domeinen: sociale participatie en activering, energie, opleiding artikel 60-ers, sociaal-cultureel, kinderarmoede, LOI (lokale opvanginitiatieven), REMI (REferentiebudget Menswaardig Inkomen), psychologisch welzijn, voedselhulp, enz.

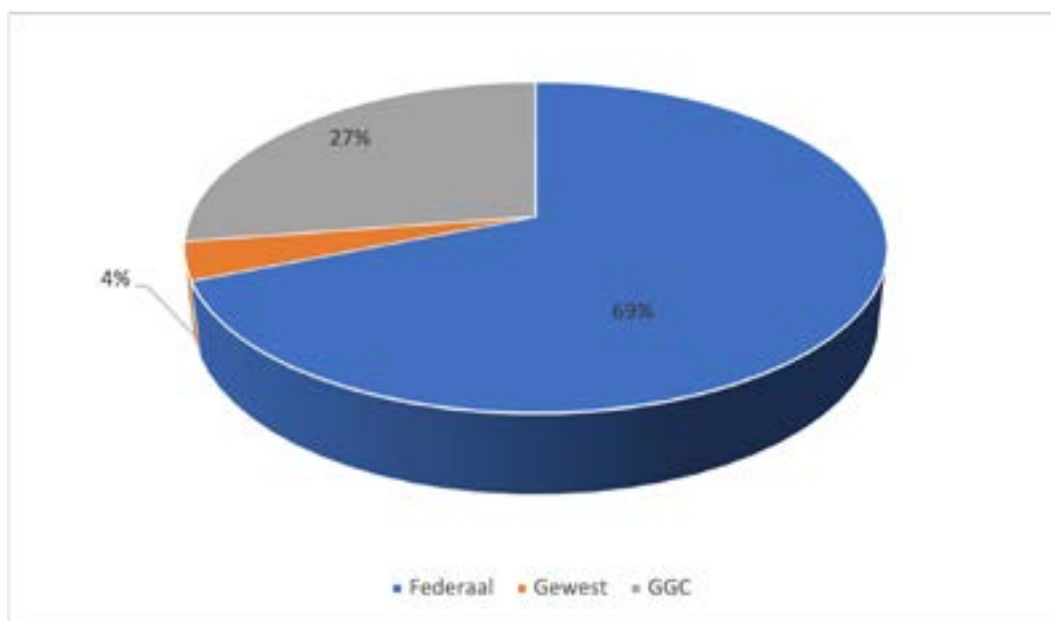
Het tweede niveau van overheid in termen van belangrijkheid inzake toegekende subsidiebedragen, is de GGC (Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie) met 5,7 miljoen euro.

Deze subsidies hebben betrekking op verschillende domeinen: schuldbemiddeling, sociale coördinatie, energie, enz.

Tot slot heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2023 minstens 764.000 euro subsidies toegekend voor de financiering van de aanvullende sociale bijstand.

Deze subsidies zijn onder andere gekoppeld aan het Sociaal Waterfonds (Vivaqua), cheques voor taxi's, herinschakeling op de huurmarkt, enz.

FIGUUR 4: VERDELING VAN DE SUBSIDIES VOLGENS OVERHEIDSNIVEAU

Wat de verdeling tussen de verschillende overheidsniveaus betreft, wordt het grootste deel van de subsidies toegekend door federale instellingen (69%).

Bovendien is meer dan een kwart van de subsidies afkomstig van de GGC, terwijl het Brussels Hoofdstedelijk Gewest iets minder dan 5% van de subsidies voor de aanvullende sociale bijstand toegekend aan de OCMW's, financiert.

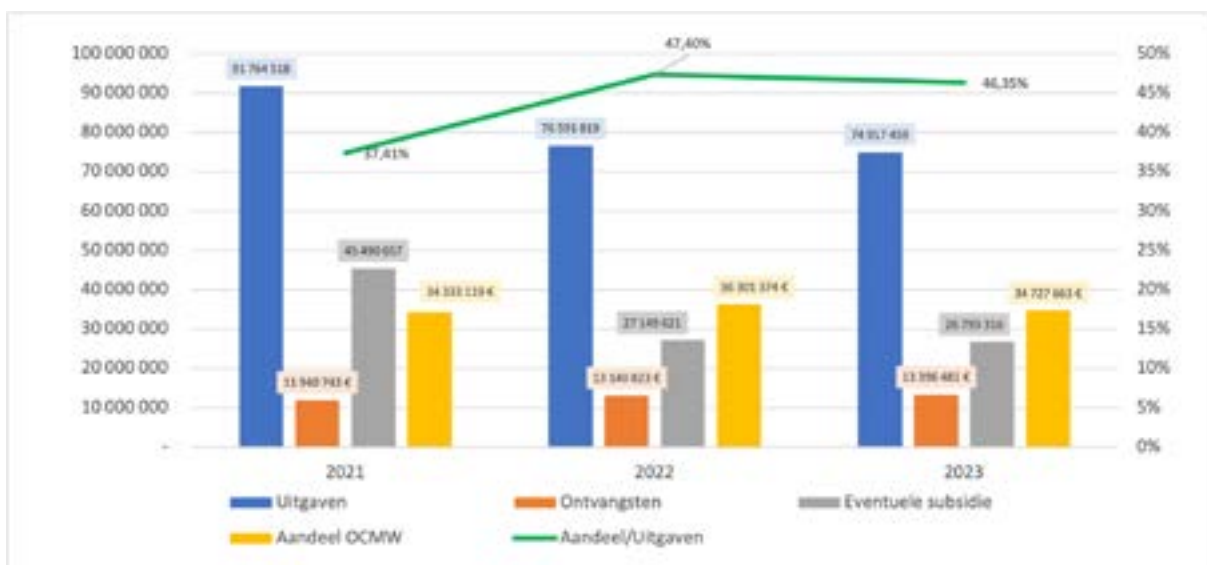
Het is echter belangrijk om het aandeel van de verschillende overheidsniveaus te nuanceren, met name die van de GGC. Ten aanzien van de gegevens die beschikbaar waren op het moment dat dit verslag werd opgesteld, lijkt het gewicht van deze laatste namelijk onderschat. In 2023 heeft de GGC 18 miljoen euro aan subsidies toegekend, waarvan 10 miljoen euro voor energiebeleid. Een deel van deze 18 miljoen euro werd echter gebruikt voor de financiering van administratieve kosten (personeel) en werd niet in aanmerking genomen bij de uitsplitsing van de subsidies volgens overheidsniveau. Ten slotte werd een deel van deze door de GGC toegekende subsidies voor administratieve kosten door de OCMW's gebruikt voor de financiering van de toekenning van ASB afhankelijk van andere overheidsniveaus, met name het federale niveau, en niet alleen ASB die door de GGC wordt gefinancierd.

Er dient aldus voor ogen te worden gehouden dat het aandeel van de GGC (27% van de toegekende subsidies) waarschijnlijk hoger is dan wat in de door de OCMW's ingevulde bijlagen wordt vermeld.

EVOLUTIE EN RELATIEF AANDEEL VAN DE AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND IN DE PERIODE 2021-2023

Alvorens de evolutie van de niveaus over de verschillende dienstjaren te bekijken, moet eraan worden herinnerd dat voor het jaar 2023 de gegevens van het OCMW van Etterbeek niet beschikbaar waren en dus niet zijn opgenomen in de totale bedragen, dit in tegenstelling tot de bedragen voor 2021 en 2022. Hiermee dient dus rekening te worden gehouden bij de analyse van de bedragen tussen de begrotingsjaren 2021, 2022 en 2023. De vastgestelde algemene tendensen blijven echter relevant ondanks het ontbreken van de gegevens voor Etterbeek en die geen onevenredig groot deel van het totaal van de 19 OCMW's vertegenwoordigt.

FIGUUR 5: AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND IN DE PERIODE 2021-2023, IN EURO'S

Dit figuur geeft ons een driejarig overzicht van de uitgaven inzake de ASB. Het bedrag van de uitgaven daalt van 91,8 naar 76,6 miljoen euro tussen 2021 en 2022. Deze trend zet zich voort in 2023, met een bedrag van 74,9 miljoen euro (voor de 18 OCMW's).

Wat betreft de ontvangsten, bedragen de terugvorderingen door de OCMW's 11,9 miljoen euro in 2021 en 13,4 miljoen euro in 2023.

De subsidies bedragen 45,5 miljoen euro in 2021, hetzij ongeveer 50% van de uitgaven, en ongeveer 27 miljoen euro in 2022 en 2023.

Logischerwijs volgt het gedeelte ten laste een evolutie in spiegelbeeld en blijft deze stabiel tussen 2021 en 2023 (minder dan 35 miljoen euro).

De verhouding tussen het gedeelte ten laste en de uitgaven, die 37,4% bedroeg in 2021 - een atypisch jaar vanwege het grote aantal subsidies dat door de hogere overheden werd toegekend ten tijde van de gezondheids crisis - stijgt naar 47,4% in 2022 en 46,4% in 2023. Dit weerspiegelt de daling van de subsidies, die niet is gecompenseerd door een even grote daling van de uitgaven of van een vrij grote stijging van de terugvorderingen.

TABEL 28: EVOLUTIE VAN DE AANVULLENDE SOCIALE BIJSTAND IN DE PERIODE 2021-2023, PER BELEID, IN EURO'S

	Uitgaven	Ontvangsten	Eventueel subsidie	Aandeel OCMW	Aandeel OCMW/ Uitgaven
Aanvullende bijstand in het kader van het algemeen sociaal beleid					
2021	41.999.665,38	2.227.934,59	33.473.895,32	6.297.835,47	14,99 %
2022	24.123.554,11	2.274.821,94	13.759.532,00	8.089.200,17	33,53 %
2023	20.346.439,54	2.290.313,26	12.842.907,82	5.213.218,46	25,62 %
TOTAAL	86.469.659,03	6.793.069,79	60.076.335,14	19.600.254,10	22,67 %
Aanvullende bijstand in het kader van het gezondheidsbeleid					
2021	22.650.618,20	1.564.445,88	3.828.267,97	17.257.904,35	76,19 %
2022	24.117.724,86	1.682.660,81	2.820.235,05	19.614.829,00	81,33 %
2023	23.380.548,49	1.666.799,95	1.864.330,90	19.849.417,64	84,90 %
TOTAAL	70.148.891,55	4.913.906,64	8.512.833,92	56.722.150,99	80,86 %
Aanvullende bijstand in het kader van het opvangbeleid					
2021	16.687.955,55	6.463.076,58	807.515,33	9.417.363,64	56,43 %
2022	16.425.555,79	7.611.474,14	1.061.061,01	7.753.020,64	47,20 %
2023	15.993.008,84	8.049.614,64	161.054,55	7.782.339,65	48,66 %
TOTAAL	49.106.520,18	22.124.165,36	2.029.630,89	24.952.723,93	50,81 %
Aanvullende bijstand in het kader van woonbeleid					
2021	4.405.050,21	1.393.771,24	2.260.315,79	750.963,18	17,05 %
2022	3.277.955,25	1.186.634,85	785.111,82	1.306.208,58	39,85 %
2023	2.772.032,52	1.116.632,64	622.941,08	1.032.458,80	37,25 %
TOTAAL	10.455.037,98	3.697.038,73	3.668.368,69	3.089.630,56	29,55 %
Aanvullende bijstand in het kader van het energiebeleid					
2021	4.745.813,22	221.312,20	4.596.578,32	-72.077,30	-1,52 %
2022	7.164.322,27	216.870,63	7.556.425,56	-608.973,92	-8,50 %
2023	11.081.305,72	254.675,10	10.648.277,91	178.352,71	1,61 %
TOTAAL	22.991.441,21	692.857,93	22.801.281,79	-502.698,50	-2,19 %
Aanvullende bijstand in het kader van het herinschakelingsbeleid					
2021	1.275.415,93	70.202,57	524.083,95	681.129,41	53,40 %
2022	1.482.706,30	168.361,12	1.167.255,63	147.089,55	9,92 %
2023	1.344.124,24	18.444,91	653.803,86	671.875,47	49,99 %
TOTAAL	4.102.246,47	257.008,60	2.345.143,44	1.500.094,43	36,57 %
TOTAAL 2021	91.764.518,49	11.940.743,06	45.490.656,68	34.333.118,75	37,41 %
TOTAAL 2022	76.591.818,58	13.140.823,49	27.149.621,07	36.301.374,03	47,40 %
TOTAAL 2023	74.917.459,35	13.396.480,50	26.793.316,12	34.727.662,73	46,35 %
TOTAAL	243.273.796,42	38.478.047,05	99.433.593,87	105.362.155,51	43,31 %

Tabel 28 geeft een overzicht van de gegevens per beleid voor de jaren 2021-2022-2023.

Hierbij dient er nogmaals te worden herinnerd dat de bedragen voor het boekjaar 2023 betrekking hebben op de 18 OCMW's zonder het OCMW van Etterbeek, waarvoor de gegevens niet beschikbaar waren op het ogenblik van de analyse.

De uitgaven inzake de ASB bedragen over de gehele 3-jarige periode 243,3 miljoen euro.

De terugvorderingen bedragen 38,5 miljoen euro, oftewel 15,8% van de totale uitgaven over drie jaar. De subsidies bedragen bijna 100 miljoen euro, oftewel 40,9%, waardoor het gedeelte ten laste 105,4 miljoen euro bedraagt.

Als gevolg hiervan bedroeg het gedeelte ten laste/uitgaven 43,3% over deze periode.

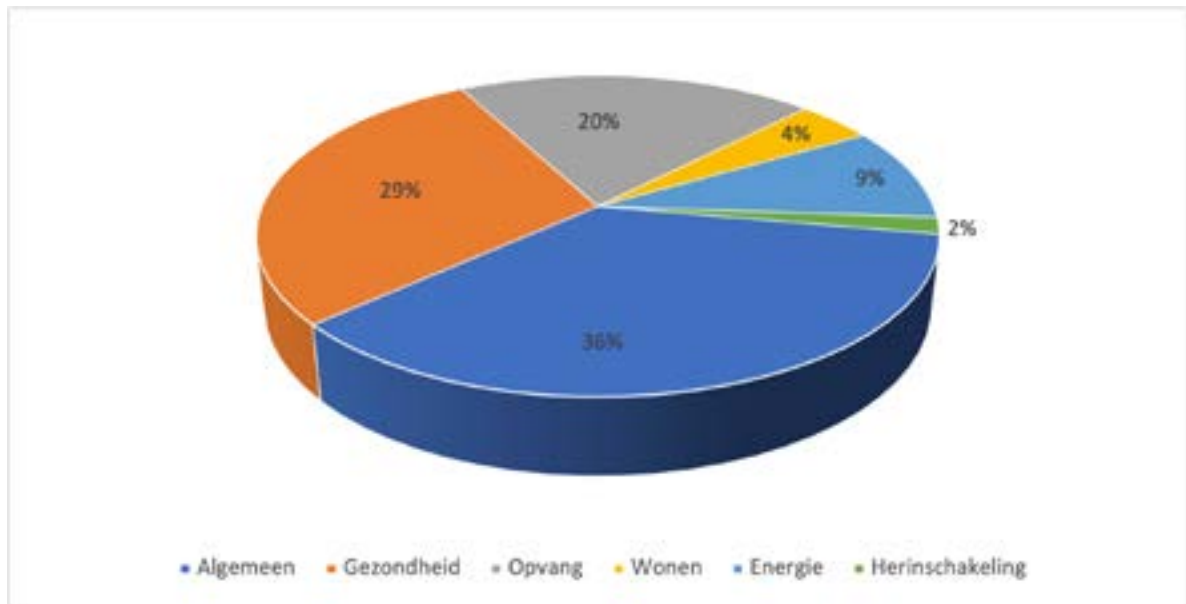
Uit een analyse per beleid blijkt dat het algemeen sociaal beleid het grootste deel van de uitgaven en subsidies over drie jaar voor zijn rekening nam, met respectievelijk 86,5 miljoen euro of 35,5% van de totale uitgaven en 60,1 miljoen euro of 60,4% van de totale subsidies. De terugvorderingen voor dit beleid bedroegen 6,8 miljoen euro, het op één na hoogste niveau na het opvangbeleid, met 22,1 miljoen euro. De uitgaven voor het algemeen sociaal beleid dalen echter sterk tussen 2021 en 2023 (-51%). Dit beleid is het beleid dat het grootste bedrag aan subsidies ontving in 2021, namelijk 33,5 miljoen euro op een bedrag van 45,5 miljoen euro. De daling van de uitgaven is waarschijnlijk gelinkt aan de daling van de ontvangen subsidies, die dalen van 33,5 miljoen euro tot 12,8 miljoen euro in 2023, wat een ontmoedigend effect op de uitgaven leek te hebben gehad. In 2021, een jaar dat in het teken stond van de gezondheids crisis, kende de GGC een globale subsidie van 30 miljoen euro toe voor de periode van 1 maart 2020 tot 31 december 2021. Daarnaast zijn de terugvorderingen bij de begunstigden stabiel gebleven. Tot slot varieert het gedeelte ten laste sterk, met name een stijging van 15% tot 25,6%.

Het gezondheids- en opvangbeleid vertegenwoordigen 119,3 miljoen euro of 49% van de totale uitgaven tussen 2021 en 2023. Hun uitgavenniveau is stabiel gebleven gedurende deze 3-jarige periode. Opgemerkt moet worden dat deze 2 vormen van beleid in 2023 minder gesubsidieerd werden dan in 2021. Dit heeft een invloed op het gedeelte ten laste: logischerwijs is dit hoger voor het gezondheidsbeleid, maar lager voor het opvangbeleid, aangezien de terugvorderingen met 1,6 miljoen euro, oftewel 24,5%, zijn gestegen, wat de verlaging van de subsidies compenseert en dus resulteert in een lager gedeelte ten laste in 2023 voor dit beleid.

De uitgaven voor het woonbeleid daalden tussen 2021 en 2023 met 37% (1,6 miljoen euro), waarschijnlijk als gevolg van de verlaging van de subsidies met 1,6 miljoen euro (72,4%), waardoor het gedeelte ten laste steeg van 17,1% naar 37,3%, gezien de drastischere verlaging van de subsidies in vergelijking met de uitgaven en het stabiele niveau van de terugvorderingen.

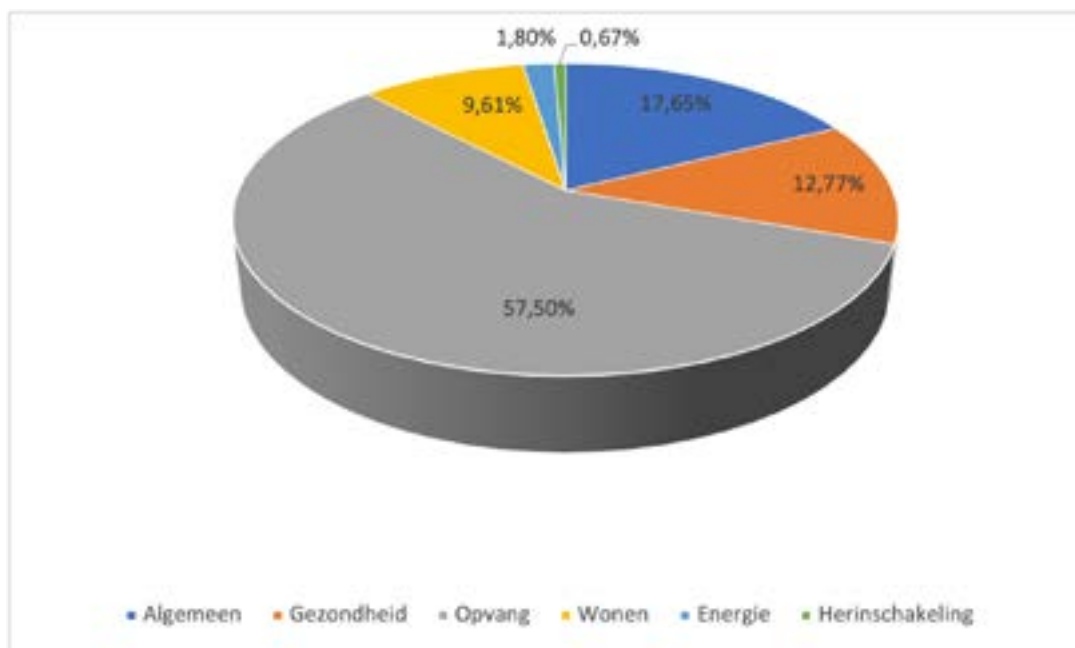
Aan de andere kant is het energiebeleid in drie jaar tijd sterk gestegen, met uitgaven die stegen van 4,7 miljoen euro tot 11,1 miljoen euro, een toename van 6,3 miljoen euro of 133,5%. Deze stijging moet worden vergeleken met de stijging van de subsidies met 131,7%, een stijging van 6,1 miljoen euro. Opnieuw lijkt de stijging van de uitgaven voor sociale bijstand inzake energie verband te houden met de stijging van de subsidies die het OCMW voor dit domein ontvangt. In 2023 heeft de GGC 10 miljoen euro toegewezen ter ondersteuning van de aanvullende bijstand gerelateerd aan energie, verdeeld over aanvullende bijstand als dusdanig en personeelskosten.

Ten slotte zijn de uitgaven voor het herinschakelingsbeleid gedurende drie jaar tijd stabiel gebleven. Er moet worden gewezen op het bijzondere geval van 2022, waar de terugvorderingen en subsidies meer dan verdubbeld waren ten opzichte van het voorgaande jaar, wat resulteerde in een gedeelte ten laste van 9,9% voor dat jaar. De situatie in 2023 is vergelijkbaar met die in 2021, met een gedeelte te laste van ongeveer 50%.

FIGUUR 6: VERDELING VAN DE UITGAVEN PER BELEID VOOR DE PERIODE 2021-2023

Wat het relatieve aandeel betreft, komen de uitgaven voor het algemeen sociaal beleid op de eerste plaats, met 36% van de totale uitgaven voor de aanvullende bijstand in de periode 2021-2023. De OCMW's besteden het grootste deel van deze uitgaven aan kosten gelinkt aan sociale bijstand in speciën, sociale bijstand in natura (betaling leveranciers) en, in mindere mate, in de tussenkomst voor de kosten van de schuldbemiddeling.

Daarna volgen gezondheid- (29%), opvang- (20%) en energiebeleid (9%).

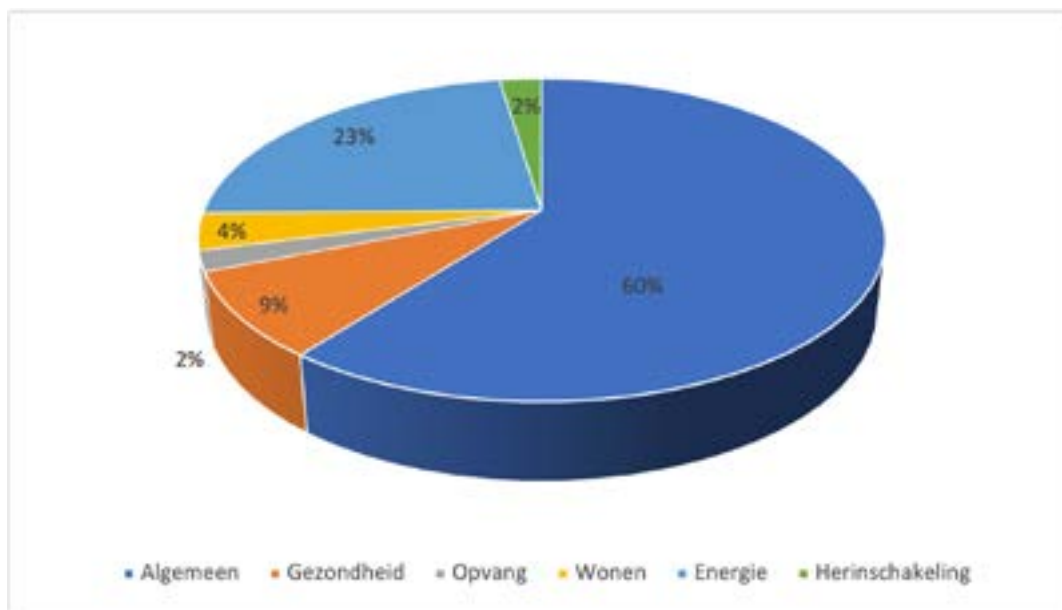
FIGUUR 7: VERDELING VAN DE TERUGVORDERINGEN PER BELEID VOOR DE PERIODE 2021-2023

De ontvangsten inzake de terugvorderingen hebben voornamelijk betrekking op het opvangbeleid (57%): hoofdzakelijk gaat het om de verblijfskosten voor bejaarden in de rusthuizen beheerd door andere instellingen of private personen en de verblijfskosten van bejaarden in rusthuizen beheerd door de OCMW's.

In een mindere mate is het algemeen sociaal beleid goed voor 18% van de ontvangsten inzake de terugvorderingen bij de begunstigden. Deze betreffen voornamelijk de sociale bijstand in speciën en de sociale bijstand in natura (betalingen aan leveranciers).

Tot slot zijn de andere vormen van beleid goed voor minder dan een kwart van de terugvorderingen.

FIGUUR 8: VERDELING VAN DE SUBSIDIES PER BELEID VOOR DE PERIODE 2021-2023

Tussen 2021 en 2023 heeft het grootste deel van de subsidies die de OCMW's ontvingen om bijkomende sociale bijstand te financieren, betrekking op het algemeen sociaal beleid: 60%, of 60,1 miljoen euro op een totaal van 99,4 miljoen euro. Het gaat voornamelijk over de hierna volgende bijstand die gesubsidieerd wordt:

- sociale bijstand in speciën;
- sociale bijstand in natura (betaling van leveranciers);
- tussenkomst in de kosten van schuldbemiddeling.

Het energiebeleid komt op de tweede plaats inzake subsidiering, zijnde 23% of 22,8 miljoen euro. Zoals hierboven vermeld, stegen de subsidies gelinkt aan de bijstand voor energie sterk tussen 2021 en 2023 (131,7% of 6,1 miljoen euro), waardoor het aandeel van dit domein in de totale ontvangen subsidies logischerwijze toenam. Er moet worden opgemerkt dat in 2021 de subsidies om de aanvullende bijstand voor energie te financieren slechts 10,1% van de totale subsidies voor de aanvullende sociale bijstand vertegenwoordigden.

De subsidies gelinkt aan het gezondheidsbeleid zijn goed voor 9% van de totale subsidies. Ze worden grotendeels gebruikt om de tussenkomst in de farmaceutische kosten te financieren.

Tot slot zijn de andere vormen van beleid (woon-, opvang- en herinschakelingsbeleid) goed voor slechts 8% van de subsidies.

VERBAND TUSSEN DE UITGAVEN VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN HET NIVEAU VAN DE UITGAVEN INZAKE ASB

Dit hoofdstuk onderzoekt de mogelijkheid van een correlatie tussen het bedrag van de uitgaven inzake Leefloon/equivalent leefloon en het bedrag van de uitgaven inzake de ASB.

Om verwarring te voorkomen, is het goed om erop te wijzen dat begunstigden van ASB niet noodzakelijkerwijs begunstigden van een leefloon of equivalent leefloon zijn: de begunstigden kunnen burgers zijn die een vervangingsinkomen ontvangen via een andere sociale instelling (bijv. RVA) of werknemers met een onvoldoende inkomen om in hun behoeften te voorzien.

Nu er gegevens beschikbaar zijn voor de drie dienstjaren 2021-2022-2023 (met uitzondering van het OCMW van Etterbeek voor 2023), is het nu mogelijk deze gegevens te consolideren.

TABEL 29: UITGAVEN VOOR LL/ELLE EN DE ASB PER INWONER EN PER OCMW OVER DE PERIODE 2021-2023, IN EURO'S

	Gemiddelde bevolking 2021-2023	LL-ELL 2021-2023	LL-ELL/inwoner 2021-2023	ASB 2021-2023	ASB/Inwoner 2021-2023
Anderlecht	123.180	282.994.496,68	2.297,40	30.219.715,49	245,33
Oudergem	35.018	27.761.972,45	792,78	3.300.453,19	94,25
Sint-Agatha-Berchem	25.378	20.602.211,86	811,80	3.226.172,02	127,12
Brussel	189.981	329.886.265,45	1.736,41	40.436.162,47	212,84
Etterbeek	48.433	42.498.695,96	877,47	4.923.539,91	101,66
Evere	43.641	66.821.145,18	1.531,14	8.651.711,96	198,25
Vorst	56.874	99.339.297,55	1.746,67	16.180.491,60	284,50
Ganshoren	25.330	18.507.217,36	730,65	2.637.875,37	104,14
Elsene	87.687	111.495.493,65	1.271,52	16.559.764,15	188,85
Jette	53.103	63.294.303,33	1.191,92	10.127.592,87	190,72
Koekelberg	22.153	35.038.413,70	1.581,66	5.373.548,91	242,57
Sint-Jans-Molenbeek	98.026	250.615.510,55	2.556,61	23.334.879,10	238,05
Sint-Gillis	49.119	104.421.135,49	2.125,90	15.410.761,95	313,75
Sint-Joost	27.052	69.113.315,85	2.554,80	9.295.074,20	343,60
Schaarbeek	130.972	305.627.099,05	2.333,53	27.863.907,92	212,75
Ukkel	85.325	66.485.543,64	779,21	11.515.574,98	134,96
Watermaal-Bosvoorde	25.267	28.103.219,99	1.112,26	4.960.693,26	196,33
Sint-Lambrechts-Woluwe	58.776	53.987.113,44	918,52	7.292.626,92	124,07
Sint-Pieters-Woluwe	42.236	19.951.306,28	472,37	1.963.250,15	46,48
TOTAAL	1.211.408	1.996.543.757,46	1.648,12	243.273.796,42	200,82
TOTAAL zonder Brussel	1.021.427	1.583.683.337,78	1.550,46	202.837.633,95	198,58

Bovenstaande tabel 29 toont de cijfers over een periode van 3 jaar voor elk OCMW, met uitzondering van het OCMW van Etterbeek, die de bedragen voor 2021 en 2022 toont.

Met 243,3 miljoen euro lijkt het bedrag dat door alle OCMW aan aanvullende sociale bijstand wordt besteed acht keer lager dan het bedrag dat aan maatschappelijke integratie wordt besteed (som van de uitgaven van de leefloners en equivalent leefloners). Deze laatste vertegenwoordigen respectievelijk 1,7 miljard euro en 275,3 miljoen euro voor de 19 OCMW, wat een totaal geeft van bijna 2 miljard euro.

Door de OCMW's te rangschikken volgens meest uitgegeven aan het LL-ELL per inwoner in de periode 2021-2023, verkrijgen we de volgende tabel in dalende volgorde.

TABEL 30: RANGSCHIKKING VAN DE OCMW'S VOLGENS LL-ELL PER INWONER, IN DALENDE VOLGORDE OVER DE PERIODE 2021-2023, IN EURO'S

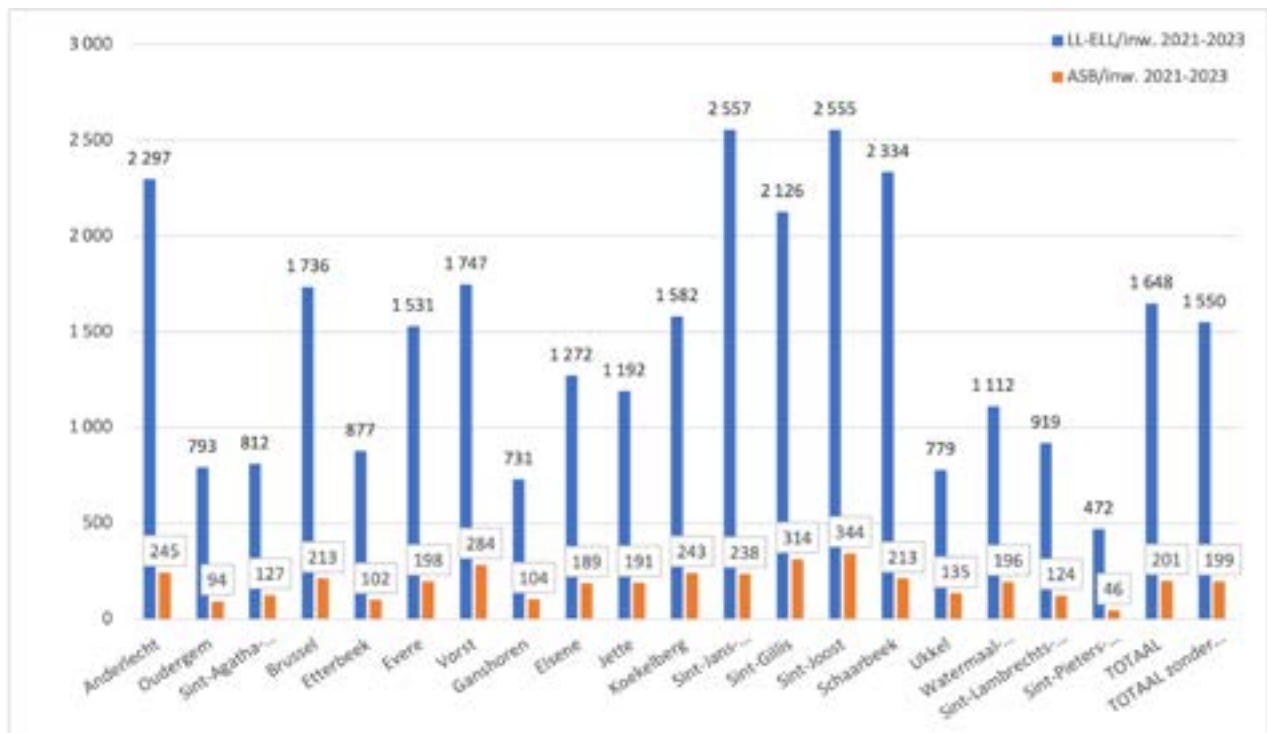
	LL-ELL/Inwoner 2021-2023	Aandeel van de begunstigden LL-ELL op de totale bevolking in 2022	ASB/Inwoner 2021-2023
Sint-Jans-Molenbeek	2.556,61	6,90 %	238,05
Sint-Joost	2.554,80	6,42 %	343,60
Schaarbeek	2.333,53	5,90 %	212,75
Anderlecht	2.297,40	5,63 %	245,33
Sint-Gillis	2.125,90	5,08 %	313,75
Vorst	1.746,67	4,25 %	284,50
Brussel	1.736,41	4,03 %	212,84
TOTAAL	1.648,12	4,17 %	200,82
Koekelberg	1.581,66	3,83 %	242,57
TOTAAL zonder Brussel	1.550,46	4,20 %	198,58
Evere	1.531,14	4,41 %	198,25
Elsene	1.271,52	3,34 %	188,85
Jette	1.191,92	3,07 %	190,72
Watermaal-Bosvoorde	1.112,26	2,95 %	196,33
Sint-Lambrechts-Woluwe	918,52	2,63 %	124,07
Etterbeek	877,47	3,93 %	101,66
Sint-Agatha-Berchem	811,80	2,09 %	127,12
Oudergem	792,78	2,00 %	94,25
Ukkel	779,21	2,03 %	134,96
Ganshoren	730,65	1,92 %	104,14
Sint-Pieters-Woluwe	472,37	1,25 %	46,48

Voor de 19 OCMW bedraagt het bedrag LL-ELL per inwoner 1 648,1 euro.

Er is een verhouding van één op vijf tussen de OCMW's van Sint-Jans-Molenbeek, die de hoogste uitgaven inzake het LL-ELL per inwoner vertoont alsook het OCMW van Sint-Pieters-Woluwe, die de laagste uitgaven LL-ELL per inwoner heeft, met waarden van respectievelijk 2 556,61 euro en 472,37 euro.

De kolom Aandeel van de begunstigden LL-ELL op de totale bevolking toont de proportie van de bevolking per OCMW dat van een leefloon geniet.

FIGUUR 9: UITGAVEN INZAKE LL-ELL PER OCMW EN PER INWONER, IN EURO'S

Over het algemeen zijn de OCMW's die het hoogste niveau inzake maatschappelijke bijstand per inwoner toekennen ook de OCMW's die de meeste aanvullende bijstand per inwoner toekennen.

De OCMW's Sint-Joost-ten-Node, Sint-Gillis en Vorst, met zeer hoge LL-ELL waarden per inwoner (hoger dan 1 700 euro), kennen ook de hoogste ASB per inwoner toe.

Dit verband is echter niet systematisch: de OCMW's met de hoogste LL-ELL waarden per inwoner, zijn niet automatisch de OCMW's die de meeste ASB per inwoner toekennen. Schaarbeek is hiervan een voorbeeld. Dit OCMW, die over een periode van drie jaar 2 333,53 euro per inwoner besteedde aan het leefloon, gaf over dezelfde periode 212,75 euro per inwoner uit aan aanvullende bijstand, d.w.z. evenveel als het OCMW van Brussel, dat 1 736,41 euro leefloon toekende, d.w.z. 34,4% minder. Koekelberg, met een leefloon per inwoner van 1 581,66 euro, vertoont een groter bedrag aan ASB per inwoner (242,57 euro) dan Sint-Jans-Molenbeek, terwijl deze laatste nochtans een veel hoger niveau van LL-ELL per inwoner heeft (38,1%) ten aanzien van Koekelberg.

Als we de analyse toespitsen op de OCMW's met de laagste waarden inzake leefloon per inwoner, namelijk Sint-Pieters-Woluwe, Ganshoren, Ukkel en Oudergem, stellen we vast dat de niveaus van de ASB per inwoner over het algemeen ook het laagst zijn, ook al zijn ze niet in de juiste orde van grootte gerangschikt.

Met de nodige voorzichtigheid bij het leggen van een verband tussen het niveau van het leefloon en de ASB per inwoner, lijkt er toch een verband te bestaan tussen deze twee variabelen. Dus hoe meer een OCMW uitgeeft aan het leefloon, hoe meer het uitgeeft aan ASB en omgekeerd. Dit verband lijkt echter niet systematisch te zijn. Bovendien mag niet uit het oog worden verloren dat het verzamelen van gegevens over de ASB binnen de Brusselse OCMW's een recente oefening is, die moet worden verfijnd op basis van feedback uit de ervaring. Tot slot moet er een analyse over een langere periode worden uitgevoerd voordat er (blijvende) trends kunnen worden geïdentificeerd.

CONCLUSIES

De aanvullende sociale bijstand is steun die wordt toegekend om eender welke vorm van inkomen aan te vullen. Deze vrij brede definitie weerspiegelt een grote verscheidenheid aan realiteiten en aspecten. In deze context kan het opstellen van een inventaris van deze bijstand een hachelijke onderneming zijn.

In dit opzicht zal de in 2021 nieuwe gecreëerde bijlage bij de rekening, het mogelijk maken om een eerste etappe te zetten in het definiëren van de reikwijdte van aanvullende sociale bijstand en het inschatten van de omvang ervan.

Volgens de gegevens die verzameld werden door de Brusselse OCMW's en waar nodig herwerkt door Brussels Plaatselijke Besturen, bedragen de uitgaven voor de ASB voor de OCMW's (met uitzondering van Etterbeek) 74,9 miljoen euro in 2023.

Deze schatting, die in twijfel kan worden getrokken heeft niettemin de verdienste dat ze bestaat en een antwoord kan geven op de vraag: "Hoeveel bedraagt de ASB die door de Brusselse OCMW's wordt verstrekt?".

Deze ASB voor een bedrag van 74,9 miljoen euro, wordt voor 26,8 miljoen euro gesubsidieerd en voor 34,7 miljoen euro ten laste genomen door het OCMW zelf.

Ten opzichte van 2021 dalen de uitgaven voor de aanvullende bijstand met 16,9 miljoen euro, hetzij 18,4%. Ook de subsidies dalen van 45,5 miljoen euro naar 26,8 miljoen euro, een daling van 41% tussen 2021 en 2023. Deze evolutie kan waarschijnlijk worden verklaard door het feit dat 2021 werd gekenmerkt door de Covid-crisis, die extra uitgaven hebben gegenereerd om tegemoet te komen aan de behoeften van burgers die in deze periode in grote onzekerheid verkeerden en die de subsidiërende overheden er dus ook toe heeft aangezet hun financiële bijstand te verhogen.

Tot slot moeten de resultaten van deze analyse worden gelezen en geïnterpreteerd in het licht van het feit dat dit een recente oefening is in het verzamelen van geconsolideerde gegevens, die de OCMW's verstrekken in een kader dat voor dit doel is vastgesteld, namelijk de bijlage bij de hiertoe verstrekte rekening. De resultaten van deze analyse moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden behandeld.

TABEL MET ILLUSTRATIES

Figuur 1: Uitgaven voor de aanvullende sociale bijstand per inwoner en per OCMW, in euro's	15
Figuur 2: Gedeelte ten laste per inwoner en per OCMW, in euro's	17
Figuur 3: Verhouding tussen het gedeelte ten laste en de uitgaven per inwoner en per OCMW, in euro's	18
Figuur 4: Verdeling van de subsidies volgens overheidsniveau	34
Figuur 5: Aanvullende sociale bijstand in de periode 2021-2023, in euro's	35
Figuur 6: Verdeling van de uitgaven per beleid voor de periode 2021-2023	38
Figuur 7: Verdeling van de terugvorderingen per beleid voor de periode 2021-2023	38
Figuur 8: Verdeling van de subsidies per beleid voor de periode 2021-2023	39
Figuur 9: Uitgaven inzake LL-ELL per OCMW en per inwoner, in euro's	42
Tabel 1: OCMW-uitgaven in 2023, per economische categorie, in euro's	9
Tabel 2: Uitgaven en ontvangsten van de OCMW's gekoppeld aan het leefloon/equivalent leefloon in 2023, in euro's	10
Tabel 3: Omschrijving van de economische codes die worden gebruikt voor de uitgaven inzake de aanvullende sociale bijstand	11
Tabel 4: Aanvullende sociale bijstand volgens beleid, in euro's	12
Tabel 5: Aanvullende sociale bijstand per OCMW, in euro's	13
Tabel 6: Uitgaven voor de aanvullende sociale bijstand per inwoner en per OCMW, in euro's	14
Tabel 7: Gedeelte ten laste per inwoner en per OCMW, in euro's	16
Tabel 8: Aanvullende sociale bijstand, algemeen sociaal beleid, in euro's	19
Tabel 9: Aanvullende sociale bijstand, algemeen sociaal beleid, volgens type steun, in euro's	19
Tabel 10: Aanvullende sociale bijstand per OCMW, algemeen sociaal beleid, in euro's	20
Tabel 11: Aanvullende sociale bijstand, gezondheidsbeleid, in euro's	21
Tabel 12: Aanvullende sociale bijstand, gezondheidsbeleid, volgens type steun, in euro's	21
Tabel 13: Aanvullende sociale bijstand per OCMW, gezondheidsbeleid, in euro's	22
Tabel 14: Aanvullende sociale bijstand, opvangbeleid, in euro's	23
Tabel 15: Aanvullende sociale bijstand, opvangbeleid, volgens type steun, in euro's	24
Tabel 16: Aanvullende sociale bijstand per OCMW, opvangbeleid, in euro's	25
Tabel 17: Aanvullende sociale bijstand, woonbeleid, in euro's	26
Tabel 18: Aanvullende sociale bijstand, woonbeleid, volgens type steun, in euro's	26
Tabel 19: Aanvullende sociale bijstand per OCMW, woonbeleid, in euro's	27
Tabel 20: Aanvullende sociale bijstand, energiebeleid, in euro's	28
Tabel 21: Aanvullende sociale bijstand, energiebeleid, volgens type steun, in euro's	28
Tabel 22: Aanvullende sociale bijstand per OCMW, energiebeleid, in euro's	29
Tabel 23: Aanvullende sociale bijstand, herinschakelingsbeleid, in euro's	30
Tabel 24: Aanvullende sociale bijstand, herinschakelingsbeleid, volgens type steun, in euro's	30
Tabel 25: Aanvullende sociale bijstand per OCMW, herinschakelingsbeleid, in euro's	31
Tabel 26: Aanvullende sociale bijstand in de periode 2021-2023, in euro's	32
Tabel 27: Opsplitsing van subsidies volgens niveau van subsidiërende overheid, in euro's	33
Tabel 28: Evolutie van de aanvullende sociale bijstand in de periode 2021-2023, per beleid, in euro's	35
Tabel 29: Uitgaven voor LL/ELL en de ASB per inwoner en per OCMW over de periode 2021-2023, in euro's	40
Tabel 30: Rangschikking van de OCMW's volgens LL-ELL per inwoner, in dalende volgorde over de periode 2021-2023, in euro's	41

BIBLIOGRAFIE

- "Welke soorten sociale bijstand kan ik ontvangen van het OCMW?", Droits Quotidiens, 10 juli 2023, <https://www.droitsquotidiens.be/fr/question/quelles-types-daides-sociales-puis-je-recevoir-du-cpas> (december 2023).
- Cherenti, Ricardo. "Les aides sociales complémentaires en CPAS: étude exploratoire", Éconosphères, 29 januari 2020, <https://www.econospheres.be/Les-aides-sociales-complementaires-en-CPAS> (december 2023).

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Rochdi Khabazi, directeu-generaal

CONTACT
Brussel Plaatselijke Besturen
plaatselijke-besturen@gob.brussels
www.plaatselijke-besturen.brussels

WETTELIJK DEPOT: 2025/14.404/01

© 2025 GOB - Alle rechten voorbehouden

*Dit document is alleen beschikbaar in digitaal formaat.
Alleen afdrukken indien nodig.*